

Öğrenme Güçlüğü Olan ve Normal Gelişim Gösteren 7-9-11 Yaş Çocukların Metafor Algılarının Görsele Dayalı İncelenmesi

Visual Based Analysis of The Metaphorperceptions of 7-9-11 Year-Old Children with Learning Disabilities and Normally Developing Children

Begüm GAMIŞ ÇİFTÇİ¹, İbrahim COŞKUN²

Geliş Tarihi (Received): 03.10.2024

Kabul Tarihi (Accepted): 19.11.2024

Yayın Tarihi (Published): 25.12.2024

Özet:

Amaç: Bu çalışmada; 7-9-11 yaş öğrenme güçlüğü olan ve normal gelişim gösteren bireylerin metafor algıları arasında farklılık olup olmadığı, metafor algılarının engel durumu, yaş, cinsiyet gibi çeşitli özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul ilinde ikamet eden 7-9-11 yaş öğrenme güçlüğü olan 54 çocuk ve normal gelişim gösteren 54 akranı olmak üzere toplamda 108 çocuk oluşturmaktadır. Çalışmada Ressam Pablo Ruiz Picasso ve Ressam Viladimir Kush'ın resimleri arasından uzman görüşü alınarak seçilen toplam 13 resim kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Sonuçlar araştırmanın amaçları doğrultusunda tablolaştırılmış, açıklanmış ve yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda öğrenme güçlüğü olan çocuklar ve normal gelişim gösteren akranları arasında metafor algıları açısından anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bununla beraber metaforlarda soyut kelime kullanım durumları incelendiğinde, aynı şekilde öğrenme güçlüğü olan çocuklar ve normal gelişim gösteren akranları arasındaki farklılığın devam ettiği görülmüştür. Elde edilen bulgular ilgili literatür doğrultusunda yorumlanmış ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme güçlüğü, metafor algısı, görsel algı, 7 yaş, 9 yaş, 11 yaş.

Abstract:

Aim: This study aims to determine whether there are differences in metaphor perceptions between individuals with learning disabilities and those with normal development at the age of 7-9-11, and whether metaphor perceptions differ according to various variables such as disability status, age, and gender. The study group consists of 54 children with learning disabilities and 54 peers with normal development at the age of 7-9-11, residing in Istanbul, totaling 108 children. A total of 13 paintings were selected from among the paintings of Painter Pablo Ruiz Picasso and Painter Vladimir Kush by obtaining expert opinion. The data obtained in the study were analyzed using the content analysis method. The results were tabulated, explained, and interpreted in line with the objectives of the study. As a result of the study, significant differences were found between children with learning disabilities and their peers with normal development in terms of metaphor perceptions. However, when the use of abstract words in metaphors was examined, it was seen that the difference between children with learning disabilities and their peers with normal development continued in the same way. The findings obtained were interpreted in line with the relevant literature, and suggestions were presented.

Keywords: Learning disability, metaphor perception, visual perception, 7 year old, 9 year old, 11 year old.

* Bu çalışma birinci yazarın Trakya Üniversitesi Engelli Çalışmaları ABD çatısı altında hazırlanan "Özgül öğrenme güçlüğü olan ve normal gelişim gösteren 7-11 yaş çocukların metafor algılarının görsele dayalı incelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹ Araştırma Görevlisi, Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Anabilim Dalı, İstanbul-Türkiye, e-mail: begumgamis@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8191-1591

² Profesör, Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, Edirne-Türkiye, e-mail: zibrahimc@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6270-7613

GİRİŞ

Metaforlar; soyut düşüncelerin, deneyimlerin somutlaştırılarak anlamlandırılmasında araç olarak kullanılmaktadır (Çelikten, 2006; Demirci, 2016). Kullanılan temsiller bireyin yaşadıklarına, fikirlerine ve özüne ışık tutmakta; birey farkında olmadan kendisi ile ilgili bilgilere ilişkin ipuçları vermektedir.

Çocuklar, metaforları yorumlarken ve kullanırken dağarcığında var olan bilgi, beceri, alışkanlık ve tutumlarla hareket etmektedir. Todd (2006)'a göre metaforik yapılar çocuklarda 2 yaşlarından sonra ortaya çıkmaktadır. Todd'un bu yargısı, Piaget'in bilişsel gelişim aşamalarından işlem öncesi dönemde olan (2-7 yaş) çocuğun, sözcüklerle nesnelere arasındaki ilişkileri bilinçli olarak kullanmaya başladığının belirtilmesiyle örtüşmektedir. Çocuklar bu dönemde geçmiş olayları simgesel olarak dile getirebilmekte, algılama alanı içinde olmayan somut nesnelere simgeleştirebilmektedir (Güven ve Güven, 2009). Ergenlik döneminde ise soyutlama becerilerinin kazanılmasıyla somut ve soyut kavramlar arasında kurulan köprü daha da sağlamlaşmaktadır. 11-13 yaş dönemi, çocukların soyutlama becerisini kazandığı ve metaforları algılamaya başladığı dönem olarak bilinmektedir. Piaget'e göre bu dönemde çocuklar soyut kavramları anlayarak etkili bir şekilde kullanabilmektedir. Bu çocukların en temel özelliği bir olayın çeşitli yönlerini görebilmeleri ve bilgiyi soyut olarak üretebilmeleridir. Ayrıca dil gelişimi açısından kavramların, atasözlerinin, deyimlerin anlaşılmasında problem yaşamayarak; yazı dilini de etkin bir şekilde kullanabilmektedirler (Boyd ve Bee, 2009).

Yukarıda bahsedilen beceriler, normal gelişim gösteren çocuklar için belirtilen yaş aralığında gerçekleşmesi beklenen hedefler iken; özel gereksinimi olan çocukların engel türü, derecesi, aldıkları eğitimin kalitesi, aile bakımından ihtiyaçlarının karşılanması için normal gelişim gösteren akranlarına göre daha üzerine gidilmesi gereken gruplar olduğu bilinmektedir (Boyd ve Bee, 2009; Güven ve Güven, 2009). Özsoy ve arkadaşları (2001) bu çocukların özellikle bilişsel alana dair öğrenme, algılama yetileri bakımından normal gelişim gösteren akranlarından ayrıldıklarını dile getirmektedir.

Her engel grubu kendi içerisinde farklı özellikler taşımaktadır. Bu özelliklerin farklı oluşu özel gereksinime ihtiyacı olan her çocuğun dâhil olduğu özel eğitim grubuna göre yaşlıları ile her gelişim alanında aynı seviyeyi yakalayabilmesi için beceri kazanımında basamakların planlanması ve doğru öğretim yollarının tercih edilmesinde de farklılığı zorunlu kılmaktadır. Özel gereksinimi olan çocuklar arasında, birkaç etkili destek ile belki de akranlarını gelişimsel olarak yakalayabilme açısından en şanslı sayılabilecek grup öğrenme güçlüğü olan çocuklardır.

Asfuroğlu ve Fidan (2016) öğrenme güçlüğü; dinleme, konuşma, basit okuma, anlama, aritmetik hesap yapma, matematiksel mantık kurma ve yazılı anlatımda bozulma ile giden bir takım basit işlevlerde bozulma olarak ifade etmektedir. DSM V'e göre özel öğrenme güçlüğü; okuma, yazma ve matematik alanlarındaki güçlükleri içermektedir. Öğrenme güçlüğü'nün nedenleri halen açıklanamamış olsa dahi yapılan çoğu araştırma merkezi sinir sistemi problemleri, doğumsal nedenler, genetik faktörler ve özellikle beyin fonksiyonlarının herhangi bir nedenle uğramış olduğu hasarları üzerinde yoğunlaşmaktadır (Asfuroğlu ve Fidan, 2016; Kaptanoğlu, 2016; Şahin ve Akoğlu, 2015). Belirtilen nedenlere bağlı olarak öğrenme güçlüğü tanısı alan çocukların çalışma becerilerini kullanmada yetersizlik, algısal-devinimsel ve genel eşgüdüm problemleri, dikkat bozuklukları ve dürtüsellik, alıcı ve ifade edici dil problemleri, düşünme ve bellek problemleri, sosyal uyum problemleri yaşadığı görülmektedir (Baydık, 2011; Sucuoğlu ve Özokçu, 2005). Ayrıca semantik alanda akranlarına göre daha başarısız, yorumlama ve yaratıcılık noktasında ise daha başarılı olduğu bilinmektedir (Baydık, 2011).

Bu açıdan dil kullanımında biliş, dil, yaratıcılık ve algı gibi pek çok sistemin koordineli çalışmasını sağlayan metaforlar, sözü edilen nitelikleri ile özellikle dil ve bilişsel alanda yaşlılarına oranla daha fazla desteğe ihtiyacı olan öğrenme güçlüğü grubu için önemli bir araca dönüşmektedir. Bu açıdan öğrenme güçlüğü olan çocuklar ile metaforlar, metaforları algılayış ve ifade ediş biçimleri ile normal gelişim gösteren yaşlılarının metafor algıları arasındaki ilişkinin incelenmesinin her iki grubun zihinsel süreçlerine ışık tutması açısından oldukça anlamlı olacağı düşünülmektedir.

Araştırma, öğrenme güçlüğü olan çocuklarla çalışan uzmanların yanı sıra öğrenme güçlüğü olan çocuklarla hayatının bir evresinde karşılaşmış olan toplum için de önem taşımaktadır. Örneklem grubu olarak özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine devam eden öğrenme güçlüğü olan çocuklar ve ilköğretim okullarına devam eden normal gelişim gösteren yaşlılarının seçilmiş olması özel eğitimde çalışan ve normal gelişim gösteren çocuklarla çalışan bireylere bu çocukların bilişsel ve dil becerileri aralarındaki farkları bilmelerine imkan tanıyarak, desteğe ihtiyaç duyulan alanların daha iyi belirlenmesine ve kullandıkları eğitim programlarının doğru şekillendirilerek eğitim kalitesinin yükselmesine de katkı sunacaktır.

Konuyla ilgili ülkemizde öğrenme güçlüğü olan çocuklara dair pek çok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmalarda üzerinde durulan konularından bazıları şunlardır: Öğrenme güçlüğü yerine alternatif yaklaşımlar (Şenel, 1995), öğrenme güçlüğü belirti-leri (Aslan, 2015), öğrenme güçlüğü olan ve olmayan öğrencilerin sözcük bilgisinin karşılaştırılması (Dada Delimehmet, 2017), öğrenme güçlüğü olan çocukların yazma becerileri (İlker ve Melekoğlu, 2017), Türkçe öğretimi ile ilgili (Uçgun, 2003), öğretmenlerin sorunları (Dadandı ve Dadandı, 2015), akran tutumları (Ercan, 2001), sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü olan öğrencilere yönelik tutumları (Kaptanoğlu, 2016), matematik öğrenme güçlüğü (Akın ve Sezer, 2010; Mutlu, 2016).

Literatür taraması yapıldığında öğrenme güçlüğü olan çocuklar ve metaforlar arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu açıdan çalışma ile öğrenme güçlüğü olan çocukların metafor algılarının ortaya konmasının, sadece ülkemizde değil dünyada araştırmaları halen süren öğrenme güçlüğü alanının aydınlatılmasına fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca çalışmanın, öğrenme güçlüğü olan çocuklarla çalışan uzmanlara ve onlara sunulacak hizmetlerin geliştirilmesine katkıda bulunabileceğine inanılmaktadır. Bunun yanı sıra çalışmanın, ilerleyen zamanlarda hem öğrenme güçlüğü hem de metaforlar ile ilgili araştırmaların üretilmesinde etkili olacağı düşünülmektedir.

Ek olarak araştırma, veri analizi yöntemi açısından da büyük önem taşımaktadır. Çalışmanın analizinde kullanılan içerik analizi yönteminin genel hedefleri

arasında, hem iletişim bilimleri dışındaki alanlarda da kullanılması hem de yararlanılan materyallerin sözel değil, görsel ve kendi içinde gizil anlam taşıyan materyaller olması yer almaktadır (Mayring, 2004). Bu açıdan çalışma, gerek içinde yer aldığı ana bilim dalı, gerek araştırma için kullanılan araçların hem görsel hem de gizil özellikleriyle, her iki hedefi de karşıladığı görülmektedir.

Bu kapsamda çalışmanın üç alt problemi bulunmaktadır. Bunlar:

- “Öğrenme güçlüğü olan ve normal gelişim gösteren çocukların her bir resme dair ürettiği metaforlar arasında engel, yaş, cinsiyet bakımından farklılık var mıdır?”
- “Öğrenme güçlüğü olan ve normal gelişim gösteren çocukların yaşlarına ve engel durumlarına göre ürettiği metaforlar sadece resimde görülene odaklanılarak somut kavram ile mi yoksa görünenin ötesine odaklanılarak soyut kavram ile mi ifade edilmektedir?”
- “Üretilen metaforlar çerçevesinde ortaya çıkan kavramlar engel durumuna göre farklılık göstermekte midir?”

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada İstanbul ilinde ikamet eden 7-9 ve 11 yaş öğrenme güçlüğü olan çocuklar ile 7-9 ve 11 yaş normal gelişim gösteren akranlarının metafor algıları ile gelişimsel seviyeleri (yaş özellikleri) arasındaki ilişki, nitel araştırma modellerinden fenomenoloji (olgubilim) deseni ile incelenmiştir.

20. yüzyılın başlarında Avrupa felsefesinde ortaya çıkan fenomenoloji yöntemi; doküman/yazılı metin incelemesi, gözlem ve görüşme gibi tekniklerle uygulanan, bireylerin olgulara karşı yükledikleri anlam ve algılarını ortaya çıkartmaya dayalı nitel araştırma tekniğidir. Bu teknik ile felsefe ve psikoloji alanında sıklıkla karşılaşılsa da, günümüzde multidisipliner çalışmalarda kullanıldığını söylemek mümkündür (Starks ve Trinidad, 2007; Akt. Onat Kocabıyık, 2015; Katsirikou ve Lin, 2017). Fenomenoloji yöntemi, bireyin farkında olduğumuz fakat yoğun bilgisine sahip olmadığımız olayları, olguları nasıl algıladığı ve

yorumladığı sorularına cevap aramaktadır. Bu arayışı bireysel görüşlere odaklanarak tamamlamakta ve böylelikle deneyimlerin daha derinlemesine araştırılmasına katkıda bulunmaktadır. Fenomenoloji yönteminin bireysel deneyimleri bu denli yakından incelemesi sonucunda, olayların/olguların anlamını bulmaya ve ortak özelliklerini ortaya çıkarılmaya çalışılmaktadır. Bu yöntem, aynı kültürden gelen aynı ortamda yetişen bireylerin, aynı olguları farklı algılaması ve yorumlamasına dayalı olarak, aslında öğrenimdeki bireysel farklılıklara değinmesi nedeniyle ciddi öneme sahiptir. Fenomenoloji yöntemini uygularken dikkat edilmesi gereken en önemli nokta ise, araştırmacının bireye herhangi kuramsal bilgi ya da bireysel görüş dayatmadan, verileri bireyin aktardığı şekilde almasıdır (Starks ve Trinidad, 2007; Çekmez, Yıldız ve Bütüner, 2012; Yıldırım ve Şimşek, 2013; Akt. Uslu, Kocakülah ve Gür, 2016).

Bu çalışmada çocukların yaşı, engel türü, eğitim seviyesi, gelişimsel beklentiler gibi noktalarda metafor algılarında farklılık olup olmadığı fenomenoloji (olgu bilim) deseni etrafında irdelenmiştir.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul il merkezi Beyoğlu ve Ümraniye İlçesi'ndeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı rehabilitasyon merkezi ve okullarda eğitim alan ve 7-9-11 yaş aralığında olan 54 öğrenme güçlüğü olan çocuk ve 54 normal gelişim gösteren çocuk olmak üzere toplam iki kurumdan 108 çocuk oluşturmaktadır.

Çalışmada gelişimsel açıdan farklı becerileri içeren kritik dönemlerin kendi içerisinde karşılaştırılabilmesi için özellikle 7-9 ve 11 yaş seçilmiştir. Piaget'in gelişim kuramı çerçevesinde incelenen bilişsel gelişim; duyu-motor (0-2 yaş), işlem öncesi dönem (2-7 yaş), somut işlemler dönemi (7-11 yaş) ve soyut işlemler dönemi (11 yaş ve üzeri) olmak üzere dört evrede ele alınmaktadır (Bacanlı, 2002). Kurama göre, olaylar ve nesnelere arasında henüz mantıksal bir ilişki kurulamasa da simgesel düşünme becerisi işlem öncesi dönemin sonlarında görülmeye başlamaktadır (Aydın, 2016, Gürkan, 2019). Somut işlemler döneminde de simgesel düşünme mantık çerçevesinde ilerlemektedir. Farklı düşüncelerin varlığı anlaşılma- ta aynı zamanda parça-bütün ve miktar ilişkisi (deği-

şimleri, birbirleri yerine kullanılabilirliği) kurulabilmektedir (Eroğlu, 2023; Gander and Gardiner, 2010). Soyut işlemler döneminde ise soyutlama becerisinin devreye girmesiyle, somut ve soyut kavramlar arasında bağ kurularak sembollere bağlı kalmayıp sembollerin ötesinde düşünüleabilmektedir (Kol, 2013). Bahsi geçen gelişimsel özellikler göz önüne alındığında, sembolik düşünmenin gözlemlendiği dönemden itibaren her kritik dönemden birer yaş belirlenerek çalışma grubuna dahil edilecek çocuk yaşları sınırlandırılmıştır.

Çalışma grubu amaçlı örnekleme yoluyla seçilerek oluşturulmuştur. Çalışma grubuna katılan normal gelişim gösteren çocuklar için gönüllük, zaman ayırma ve alt sosyo ekonomik düzeye sahip olma kriterleri göz önüne alınmıştır. Çalışma grubunun sosyo-demografik bilgileri aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Araştırmada normal gelişim gösteren ve öğrenme güçlüğü olan çocukların demografik özelliklere göre dağılımları Tablo.1 ve Tablo.2'de verilmiştir:

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrenme Güçlüğü Olan Çocukların Sosyo-demografik Özelliklerine İlişkin Dağılımı (n=54)

Bireysel Özellikler		f	%
Cinsiyet	Kız	27	50,0
	Erkek	27	50,0
Yaş	7	18	33,3
	9	18	33,3
	11	18	33,3
Okula Gitme Durumu	Evet	53	98,1
	Hayır	1	1,8
Sınıf	1	10	18,5
	2	10	18,5
	3	6	12,9
	4	9	16,6
	5	8	14,8
	6	10	18,5
	7	1	1,8

Tablo 1'de görüldüğü gibi; öğrenme güçlüğü olan çocukların cinsiyet açısından 27'si kız (%50,0) ve 27'si

erkek (%50,0); yaş bakımından 18'inin 7 (%33,3), 18'inin 9 (%33,3) ve 18'inin 11 (%33,3) yaşında olduğu; okula gitme durumları açısından 53'ünün (%98,1) okula devam ederken, 1'inin (%1,8) okula devam etmediği; okula devam edenler arasında 10 kişinin (%18,5) 1. Sınıfa, 10 kişinin (%18,5) 2. Sınıfa, 6 kişinin (%11,11) 3. Sınıfa, 9 kişinin (%16,6) 4. Sınıfa, 8 kişinin (%14,8) 5. Sınıfa, 10 kişinin (%18,5) 6. Sınıfa ve 1 kişinin (%1,8) 7. Sınıfa devam ettiği tespit edilmiştir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Normal Gelişim Gösteren Çocukların Sosyo-demografik Özelliklerine İlişkin Dağılımı (n=54)

Bireysel Özellikler		f	%
Cinsiyet	Kız	27	50,0
	Erkek	27	50,0
Yaş	7	18	33,3
	9	18	33,3
	11	18	33,3
Okula Gitme Durumu	Evet	54	100,0
	Hayır	0	0,0
Sınıf	1	18	33,3
	3	18	33,3
	5	18	33,3

Tablo 2 incelendiği üzere; normal gelişim gösteren çocukların cinsiyet açısından 27'si kız (%50,0) ve 27'si erkek (%50,0); yaş bakımından 18'inin 7 (%33,3), 18'inin 9 (%33,3) ve 18'inin 11 (%33,3) yaşında olduğu; okula gitme durumları açısından 54'ünün (%100,0) de okula devam ettiği; 18 kişinin (%33,3) 1. Sınıfa, 18 kişinin (%33,3) 3. Sınıfa ve 18 kişinin (%33,3) de 5. Sınıfa devam ettiği görülmüştür.

Veri Toplama Yöntemi

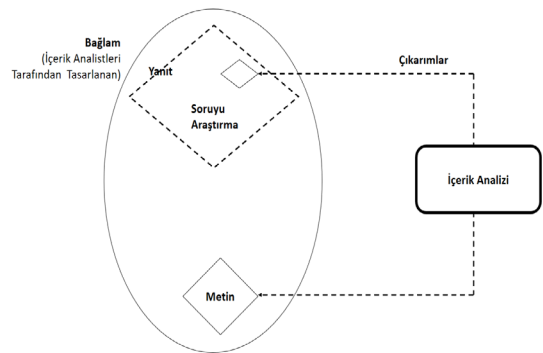
Verilerin toplanmasında, nesnelere ifade ederken pek çok yolun kullanılabileceğini savunarak standart anlatımları yıkıp farklı bakış açıları geliştirme konusunda birbirini beslediği için Kübizm ve Sürrealizm akımı sanatçıları tercih edilmiştir. Kübistler, ifadenin biçimsel özellikleriyle ilgilenirken Sürrealizm savunucuları konu üzerine odaklanmıştır (Vangölü, 2016;

Yılmaz, 2015). Özel olarak Picasso ve Kush'un eserlerinin ele alınmasının sebebi ise, her iki akımı ayrı ayrı temsil eden ve metafor yönüyle dikkat çeken çalışmalar olmasıdır.

Çalışmada Ressam Pablo Ruiz Picasso ve Ressam Vladimir Kush'un resimleri arasından uzman görüşü alınarak seçilen toplam 13 resim kullanılmıştır. Bu resimlerden altısı Picasso, yedisi Kush imzası taşımaktadır. Resimler çocuklara tek tek gösterilmiş ve istedikleri açıdan inceleyebilmeleri konusunda alan ve süre tanınmıştır. Bu resimlerde kullanılan metaforların neler olduğunun ve bunların hangi konuyu/temayı sembolize ettiğinin nedeni, araştırmacı tarafından kurgulanan bir hikâye etrafında sorularak her bir çocuk için yaklaşık 30 dakika içinde toplanmıştır. Araştırmacı tarafından kurgulanan bir hikâye kapsamında resimler gösterilerek çocuklardan veriler sadece sözel olarak alınmış ve söyledikleri eş zamanlı olarak araştırmacı tarafından not edilmiştir. Çalışmanın 20 çocuk ile pilot uygulaması gerçekleştirildikten sonra 108 çocuk aracılığıyla veriler alınmıştır. Çalışmanın verileri 2019-2020 eğitim öğretim yılı içerisinde toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler, nitel araştırma yöntemlerinden olan içerik analizi tekniği ile (Şekil 1) çözümlenmiştir. Olgubilim çalışmalarında veri analizi anlam ve deneyimleri gün yüzüne çıkartmaya dayalı olduğu için kullanılan içerik analizi yöntemi verileri kavramsallaştırarak ilgili temalar belirlemeye çalışmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Şekil 1. İçerik analizinin işleyişi (Krippendorff, 2004).

Verilerin girişleri Microsoft Excel üzerinden yapılmış ve grafiklendirilmiştir. Verilerin kategorize edilme-

sinde ve grafiklerin oluşturulmasında Saban, Koçbe-ker ve Saban'ın (2006) çalışması temel alınmıştır:

- İsimlendirme/Etiketleme Aşaması:** Bu aşamada çocuğun vermiş olduğu yanıtların barındırdığı metaforlar ortaya çıkarılmıştır. Bu metaforlar sübjektiviteden uzak ve kavramsal olarak not edilmiştir.
- Sıralama/Eleme Aşaması:** İkinci aşamada tüm veriler tekrar gözden geçirilerek metaforlar arası benzerlikler bulunmaya çalışılmıştır. Bu aşamada önemli olan, her bir çocuğun geçerli bir metafor üretip üretmediğinin fark edilmesidir. Geçerli metafor ile kastedilen, kullanılan metafor/hedef ile kaynak arasında mantıksal benzerlik bağı kurulmuş olan, kaynağı iyi temsil eden ve doğru ifade edilmiş olan metaforlardır. Verilen yanıtlarda geçerli olmayan/kötü yapılandırılmış metaforlar çalışmaya dâhil edilmemiştir. Araştırmada kötü yapılandırılmış ve birden fazla anlam ifade eden metaforlarla ayrı kategoriler oluşturulmuştur.
- Sınıflandırma Aşaması:** Üçüncü aşamada veriler alfabetik olarak sıralanmış ve her bir metaforu temsil eden kavram/tema bulunmaya çalışılmıştır.

Böylece aynı kavramı/temayı temsil eden metaforlar tek bir başlık/tema altında toplanmıştır. Bu aşama, metaforların kategorize edilmesinde ve çalışmanın verilerini analizini ve yorumlarını doğrulamasında önemlidir.

- Geçerlik – Güvenirlik Aşaması:** Dördüncü aşamada, bir önceki aşamada oluşturulan sınıflamanın/kodlamanın genel-geçer ve tutarlı olması için araştırma dışı uzmanlardan görüş alınmıştır. Bu çalışma için özel gereksinimli çocuklarla çalışan güzel sanatlar eğitmenin görüşüne başvurulmuştur. Bu aşama için sağlama aşaması da denebilmektedir.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan normal gelişim gösteren ve öğrenme güçlüğü olan çocukların, seçili resimler hakkında ürettikleri metaforlara ilişkin elde edilen bulgular yer almaktadır.

Araştırmaya katılan öğrenme güçlüğü olan ve normal gelişim gösteren 7-9-11 yaş çocukların Pablo Picasso'nun "Taş Atan Genç Kız (Young Girl Throwing a Rock)" resmine ilişkin ürettikleri metaforlar yaş ve cinsiyete göre alfabetik sırayla Tablo 3'te belirtilmiştir:

Tablo 3. Öğrenme Güçlüğü Olan ve Normal Gelişim Gösteren 7-9-11 Yaş Çocukların "Taş Atan Genç Kız" Resmine Dair Ürettiği Metaforlara İlişkin Bulgular

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
7 yaş	1	Akıllı Böcek	1		1	Aslan		1
	2	Eski Heykel ve İşaretler		1	2	Balık	3	
	3	Kaya Parçası		1	3	Heykel		1
	4	Kırık Taş	1		4	Kaya		1
	5	Organlarımız-Arkadaşlık	1		5	Ördek Yavrusu	1	
	6	Salyangoz	1		6	Salyangoz		1
	7	Sarı Silahlar		1	7	Solucan	1	
	8	Sümküklü Böcek İle Balık		1	8	Taş	1	
	9	Sümküklü Böcek İle Çekiç		1	9	Taş, Göz		1
	10	Şekiller	1		10	Ters Kuğu	1	
	11	Taş Devri		1	11	Uzun Taş	1	
	12	Taş İçindeki Şeytan	1		12	Yarı Kopmuş Yılan		1
	13	Taşların Önemi	1	2	13	Yılan		2
	14	Tuhaf Şeyler	1		14	Yılan ve Balina		1
	15	Yılan İle Salyangoz	1		15	Zürafa Oyunu	1	
	16	Zeki Taşlar		1				
Toplam			9	9			9	9

Tablo 3. Devamlı

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
9 yaş	1	Arapça		1	1	Balta		1
	2	Taştan Yapılan Salyangoz		1	2	Kemik	1	
	3	İşaretler		1	3	Ölmüş Dinozor	1	
	4	Kabuklu Yılan		1	4	Salyangoz, Köpek	1	
	5	Kaplumbağa	1		5	Solucan	1	2
	6	Kayalıklar Dünyası		1	6	Süslü Böcek		1
	7	Saç Kurutma Makineleri	1		7	Tarihi Eserler		1
	8	Salyangoz ve Solucan		1	8	Taş Hikâyesi		1
	9	Solucan		2	9	Taşlı Yılan	1	
	10	Sosis	1		10	Yaratıklar, Kaya		1
	11	Taşların Şekilleri	1		11	Yılan	1	
	12	Taştan Hayvanlar	2		12	Yılan Dünyası	1	
	13	Yılan	1		13	Yılan ve Balina		1
	14	Yılanla Balığın Macerası	1		14	Yılanın Macerası		1
	15	Yılan ve Portakal		1	15	Yunus Balığı	2	
	16	Vücudu Parçalı Horoz	1					
Toplam			9	9			9	9
11 yaş	1	Balina		1	1	Armut, Yılan, Karınca	1	
	2	Denge		1	2	Çilek		1
	3	Farklı Arkadaşlar	1		3	Farklı Taşlar		1
	4	Güzel Taşlar		1	4	Fil Boynuzu		1
	5	Horoz		1	5	Hayvanları Korumak		1
	6	Horoz ve Yılan		1	6	Kafa, Göbek		1
	7	Matematik Sembolleri	1		7	Kayalar		1
	8	Neşeli Meyveler	1		8	Taş		1
	9	Sihirli Taşlar	1	1	9	Taşlı Bir Kuş		1
	10	Şekilli Taşlar	1		10	Vazo	1	
	11	Taş Kalp		1	11	Yılan	4	
	12	Taşlar Âlemi	1		12	Yılan ve Balık		1
	13	Taştan Horoz- Salyangoz		1	13	Yılan ve Meyveler	1	
	14	Taştan Bebek Kafası	1		14	Yılan ve Salyangoz	1	
	15	Yarım Kavun ve Balina		1	15	Cevap Verilmedi	1	
	16	Yılan	1					
	17	Yılanla Balığın Macerası	1					
Toplam			9	9			9	9

Tablo 3'e bakıldığında; öğrenme güçlüğü olan 7 yaş çocuklarının toplam 15, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 16 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "balık" metaforunun üretildiği, bu metaforu 2 oy ile %11,11 oranla "yılan" metaforunun takip ettiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "taşların önemi" metaforunun üretildiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 9 yaş çocuklarının da toplam 15, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 16 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "solucan" metaforunun üretildiği, bu

metaforu 2 oy ile %11,11 oranla "yunus balığı" metaforunun takip ettiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "solucan" ve "taştan hayvanlar" metaforlarının üretildiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 11 yaş çocuklarının ise toplam 14, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 17 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 4 oy ile %22,22 oranla en fazla "yılan" metaforunun üretildiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "sihirli taşlar" metaforunun üretildiği tespit edilmiştir. Ayrıca her yaş grubundan her iki grupta da üretilen ortak metaforların aynı cinsten birden fazla oy aldığı dikkat çekmektedir.

Tablo 4. Öğrenme Güçlüğü Olan ve Normal Gelişim Gösteren 7-9-11 Yaş Çocukların "Harlequin'in Ailesi" Resmine Dair Ürettiği Metaforlara İlişkin Bulgular

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
7 yaş	1	Abuk Sabuk		1	1	Adamlar		1
	2	Birinci Dünya Savaşı		1	2	Aslan ve Karga	1	
	3	Tüm Hayvanlar Güzeldir	1		3	Çiçek		1
	4	Bütün Krallar		1	4	Düşmüş İnsanlar		1
	5	Çocuk	1		5	Heykeller	1	
	6	Dünya	1		6	İnsan	1	
	7	İnsanlar	1		7	Kadın ve Erkek		1
	8	İyi İnsanlar		1	8	Karışık Adamlar		1
	9	Kâğıtlar		2	9	Kayalık	1	1
	10	Kötü Adamlar Fakir Adam		1	10	Kızgın Adamlar	1	
	11	Köy	1		11	Kızgınlık, Tartışma		1
	12	Kral	1		12	Konuşan Ağaç		1
	13	Oduun Adam		1	13	Oduunlar	1	
	14	Pantolonlu Adam	1		14	Robot	1	
	15	Renkli Motor	1		15	Taş		1
	16	Sevgili Odunlar		1	16	Taştan Adam	1	
	17	Üçgen ve Prizmalar	1		17	Yapraklar	1	
Toplam			9	9			9	9

Tablo 4. Devamı

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
9 yaş	1	Adam ve Kadın	2		1	Ağaçlı Salata	1	
	2	Aslan Saldırısı	1		2	Bir Kadın Bir Adam		1
	3	Kadın-Adamın Macerası	1		3	Canavardan Kaçan Adam		1
	4	Çöl		1	4	Hapishane	1	
	5	Dağ		1	5	Heykel	2	
	6	Değişik Taşlar	1		6	İki İnsan Yüzü	1	
	7	Dikenler ve Odun		1	7	İnsan		1
	8	Gökkuşluğu	1		8	Kolları Bir Kadınla Adam	1	
	9	Kavgayı Hak Eden Adamlar	1		9	Kuş		1
	10	Korkunç Dev Adam	1		10	Maymun Adamlar		1
	11	Odun	1		11	Mezarlık		1
	12	Odun Kafalar		1	12	Odun Adamlar		1
	13	Renkli Taşlardaki Kuş		1	13	Odunlar		1
	14	Silah Mermisi		1	14	Resimler	1	
	15	Şövalye - Baltalı Adam		1	15	Taş	1	
	16	Tahtadan Adam		1	16	Yanardağ		
	17	Tahtalı Köy		1	17	Yüz	1	
Toplam			9	9			9	9
Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
11 yaş	1	Ayrıntı Belirten Resim		1	1	Adamlar		1
	2	Birini Esir Alan Adam	1		2	Anne ve Çocuğu	1	
	3	Dondurulmuş Adam		1	3	Atatürk	1	
	4	Gizli İki İnsan		1	4	Büyücü ve Süpermen	1	
	5	İnsan		1	5	Cadı ve İnsan		1
	6	İnsanlar ve Kirlili Hava	1		6	Çocuk	1	
	7	Kadın ve Ressamın Macerası	1		7	Dikkatli Olmak		1
	8	Karışık Dağlar	1	1	8	Kayadan İki İnsan Kafası	1	
	9	Kötü Kral	1		9	Korkulu Günler (Anne Çocuğunu Tutuyor)	1	
	10	Kumaş Satan Adam		1	10	Mağaralar ve İnsanlar		1
	11	Özgür Dağlarla Heykeller		1	11	Mutluluk ve Üzüntü		1
	12	Renkli Dünya İnsanları	1		12	Odundan İnsan		1
	13	Renkli Taş Gözler	1		13	Odunlar		1
	14	Savaş Ordusu		1	14	Taştan İnsanlar	1	
	15	Tahta Resmi	1	1	15	Uzanan Adam	1	
	16	Taş Dünyası	1		16	Yaşam		1
					17	Yıkılmış Heykel		1
				18	Cevap Verilmedi	1		
Toplam			9	9			9	9

Araştırmaya katılan öğrenme güçlüğü olan ve normal gelişim gösteren 7-9-11 yaş çocukların Pablo Picasso'nun Harlequin'in Ailesi (Harlequin's Family) resmine ilişkin ürettikleri metaforlar yaş ve cinsiyete göre alfabetik sırayla Tablo 4'te belirtilmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde; öğrenme güçlüğü olan 7 yaş çocuklarının toplam 17, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 17 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "kayalık" metaforunun üretildiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "kağıtlar" metaforunun üretildiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 9 yaş çocuklarının da toplam 17, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 17 farklı metafor ürettiği gö-

rülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "heykel" metaforunun üretildiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "adam ve kadın" metaforunun üretildiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 11 yaş çocuklarının ise toplam 17, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 16 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklardan birinin yanıt vermemesi dışında her biri tarafından farklı metaforlar üretildiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "karışık dağlar" ve "tahta resmi" metaforlarının üretildiği tespit edilmiştir. Ayrıca her yaş grubundan her iki grupta da, üretilen ortak metaforların aynı cinsten birden fazla oy aldığı dikkat çekmektedir.

Tablo 5. Öğrenme Güçlüğü Olan ve Normal Gelişim Gösteren 7-9-11 Yaş Çocukların "Barış Güvercini" Resmine Dair Ürettiği Metaforlara İlişkin Bulgular

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
7 yaş	1	Aç Kuş		3	1	Anne Kuş	1	
	2	Güzel Kuş		1	2	Ağız Uzun Kuş	1	
	3	Kuş	3	1	3	Ağızda Sopa Taşıyan Karga		1
	4	Kuş Dünyası	1		4	Güvercin ve Yuvası	1	
	5	Kuş ile Küçük Dal		1	5	Kâğıttan Kuş	1	
	6	Kuş Sevgisi - Anne Kuş	1		6	Karga		1
	7	Kuşlar		2	7	Kuş	1	3
	8	Uçan/Uçabilen Kuş	1	1	8	Kuşlar (Nereye Gitti)	1	
	9	Yavrularına Bakan Kuş	1		9	Leylek	1	
	10	Yemci Kuş	1		10	Yemek Taşıyan Kuş		1
	11	Yuvasına Yem Götüren Kuş	1		11	Yemek Yiyen Kuş		1
					12	Yuva Yapan Kartal	1	
					13	Yuva Yapan Kuş	1	1
					14	Yuvasına Yem Götüren Kuş		1
Toplam			9	9		9	9	

Tablo 5. Devamı

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
9 yaş	1	Açgözlü Kuş		1	1	Ailesine Yuva Yapan Kuş		1
	2	Ağaç Kemiren Kuş	1		2	Anne Kuş	1	
	3	Çiçekçi Kuş		1	3	Bir Şey Taşıyan Kuş	1	
	4	Dal Kopardan Kuş	1		4	Dal Getiren Kuş		1
	5	Dal Taşıyan Kuş		1	5	Elinde Dal Olan Kuş		1
	6	İnsan İmzası Taşıyan Kuş	1		6	Hayal Kuran Kuş	1	
	7	Kartal Yavrusu	1		7	Kanatlı Kuş	1	
	8	Kuş		1	8	Karga		1
	9	Kuş Dalı	2		9	Kendisine Yuva Yapan Kuş		1
	10	Kuş Uçuyor		1	10	Kuş	1	1
	11	Kuşlar Diyarı	1		11	Kuş ve Gemi (İmza=Gemi)	1	
	12	Kuşlar Evi		1	12	Kuşlu Kanat	1	
	13	Siyah Uçan Bir Kuş		1	13	Uçan Kuş		1
	14	Şarkıcı Kuş		1	14	Yaprak Götüren Kuş		1
	15	Uçan Kuş	1		15	Yaprak Isıran Kuş	1	
	16	Yuva Yapan Kuş	1	1	16	Yuva/Ev Yapan Kuş	1	1
Toplam			9	9			9	9
Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
11 yaş	1	Acıkış Kuş		1	1	Ağaçlı Salata	1	
	2	Cankurtaran Kuş		1	2	Bir Kadın Bir Adam		1
	3	İyi Kuş - Adama Yardım Etmek İsteyen Kuş	1		3	Canavardan Kaçan Adam		1
	4	Kuş	1	2	4	Hapishane	1	
	5	Kuş ve Çiçek	1		5	Heykel	2	
	6	Kuşların Uçuşu	1		6	İki İnsan Yüzü	1	
	7	Kuşun Yuvası	1		7	İnsan		1
	8	Küçük Kuşu Taşıyan Büyük Kuş		1	8	Kolları Bir Kadınla Adam	1	
	9	Minik Kuş	1		9	Kuş		1
	10	Minik Kuşun Hayatı	1		10	Maymun Adamlar		1
	11	Özgür Kuş		1	11	Mezarlık		1
	12	Solucanın Macerası (Kuş Ağzındaki Solucan)		1	12	Oyun Adamlar		1
	13	Şaşırtan Kuş		1	13	Oyunlar		1
	14	Talih Kuşu		1	14	Resimler	1	
	15	Tatlı Kuş	1		15	Taş	1	
	16	Ufak Kuşun Macerası	1		16	Yanardağ		1
Toplam			9	9			9	9

Araştırmaya katılan öğrenme güçlüğü olan ve normal gelişim gösteren 7-9-11 yaş çocukların Pablo Picaso'nun "Barış Güvercini (Dove of Peace)" resmine ilişkin ürettikleri metaforlar yaş ve cinsiyete göre alfabetik sırayla Tablo 5'te belirtilmiştir.

Tablo 5'e bakıldığında; öğrenme güçlüğü olan 7 yaş çocuklarının toplam 14, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 11 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 4 oy ile %22,22 oranla en fazla "kuş" metaforunun üretildiği, bu metaforu 2 oy ile %11,11 oranla "yuva yapan kuş" metaforunun takip ettiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 4 oy ile %22,22 oranla en fazla "kuş" metaforunun üretildiği; bunu 3 oy ile %16,66 oranla "aç kuş" metaforunun takip ettiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan ve

normal gelişim gösteren 9 yaş çocuklarının da toplam 16 metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "kuş" ve "yuva/ev yapan kuş" metaforunun üretildiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "kuş dalı" ve "yuva yapan kuş" metaforlarının üretildiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 11 yaş çocuklarının ise toplam 13, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 16 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 4 oy ile %22,22 oranla en fazla "yuva/ev yapan kuş" metaforunun üretildiği; bunu 2 oy %11,11 oranla "ağzında dal olan kuş" ve "kuş" metaforlarının takip ettiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "kuş" metaforunun üretildiği tespit edilmiştir.

Tablo 6. Öğrenme Güçlüğü Olan ve Normal Gelişim Gösteren 7-9-11 Yaş Çocukların "Üç Müzisyen" Resmine Dair Ürettiği Metaforlara İlişkin Bulgular

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
7 yaş	1	Bilgisayar Başında Kalma		1	1	Beste Yapan Adam		1
	2	Büyülü Ev	1		2	Cadı ve İneği	1	
	3	Dinozor Diyarı	1		3	Çalgı		1
	4	Flüt Kursu		1	4	Lamba		1
	5	İki Şarkıcı		1	5	Müzik	1	2
	6	İyilik ve Kötülük		1	6	Müzik Aletleri	2	
	7	Karışık Yer		1	7	Müzik Masası	1	
	8	Komşuluk	1		8	Müzik Odası	1	
	9	Müzik	1		9	Müzik Salonu		1
	10	Müzik Aleti	1		10	Müzikçiler		1
	11	Müzik Çalan Ev	1		11	Müzisyenler	1	
	12	Müzik Hayaleti	1		12	Notalar		1
	13	Müzikçiler	1		13	Radyo		1
	14	Resim ve Müzik Kursu		1	14	Şarkı Çalan Canavarlar	1	
	15	Şarkı Ürünleri		2	15	Şarkı Ezberleyen Dinozor	1	
	16	Yıllarca Kurtulamadığım Canavar Kadın	1					
	17	Zeki Heykel		1				
Toplam			9	9			9	9

Tablo 6. Devamı

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
9 yaş	1	Aç Canavar		1	1	Canavar		1
	2	Bir Kadına Kitap Okuyan ve Şarkı Söyleyen Adam	1		2	Enstrümanlar		1
	3	Büyücü ve Flütçü	1		3	Gitarist		1
	4	Çalışma Odası	1		4	İki İnsan		1
	5	Dağınık Çocuk		1	5	Müzik Aletleri	1	
	6	Depremzede Zürafa	1		6	Müzik Çalan İnsanlar	1	
	7	Ev		1	7	Müzik Öğrenmek		1
	8	Gece Lambalı Oda	1	2	8	Müzik Sevgisi	1	
	9	Güçlü Canavar		1	9	Müzik ve Davul	1	
	10	Harita Yolu		1	10	Müzik ve Hayaletler	1	
	11	Karışık Resimler ve Melodiler	1		11	Müzikçi/ Müzikçi Adam	1	1
	12	Minecraft		1	12	Müzisyenler		1
	13	Müzik Adamı	1		13	Nota	1	1
	14	Müzik Grubu	1		14	Nota ve Flüt		1
	15	Resim Kursu	1	1	15	Resim	1	
				16	Şarkı	1		
Toplam			9	9		9	9	
Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
11 yaş	1	Arkadaşlar		1	1	Bir Adam ve Masası		1
	2	Arkadaşların Gizli Odası	1		2	Çalgı Çalan İnsanlar	1	
	3	Canavar Müzik Yapıyor		1	3	Gitar Çalan Adam	1	
	4	Çalışkan Canavar Adam	1		4	Gitar Çalan Dede	1	
	5	Çocuk Odası	1		5	Hayvanların Müziği		1
	6	Dinozorlar Diyanı	1		6	İnsana Benzeyen Eşyalar		1
	7	Evler		1	7	Karaoke	1	
	8	Hırsız ve Büyücü	1		8	Mustafa Kemal	1	
	9	İşyeri		1	9	Müzik		1
	10	Konser		1	10	Müzik Çalan Adam		1
	11	Melodiler	1		11	Müzik Çalanlar	1	
	12	Müzik Dünyası		1	12	Müzik Dünyası	1	
	13	Müzik Grubu	1		13	Müzik Enstrümanları	1	
	14	Müzisyen Hayvanlar	1	1	14	Müzik Eserleri	1	
	15	Renkli Hayvanlar	1		15	Müzik Sevenler		1
	16	Sürprizli Oda		1	16	Notalar		1
	17	Timsah ve Müzik		1	17	Sokakta Müzik Çalanlar		1
					18	Uyum (2 Parça Çalan Flütler)		1
Toplam			9	9		9	9	

Araştırmaya katılan öğrenme güçlüğü olan ve normal gelişim gösteren 7-9-11 yaş çocukların Pablo Picaso'nun "Üç Müzisyen (Three Musicians)" resmine ilişkin ürettikleri metaforlar yaş ve cinsiyete göre alfabetik sırayla Tablo 6'da belirtilmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde; öğrenme güçlüğü olan 7 yaş çocuklarının toplam 15, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 17 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "müzik" metaforunun üretildiği, bu metaforu 2 oy ile %11,11 oranla "müzik aletleri" metaforunun takip ettiği; gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "şarkı ürünleri" metaforunun üretildiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 9 yaş çocuklarının da toplam 16, normal geli-

şim gösteren akranlarının toplam 15 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "müzikçi/müzikçi adam" ve "nota" metaforlarının üretildiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "gece lambalı oda" metaforunun üretildiği; bunu 2 oy ile %11,11 oranla "resim kursu" metaforunun takip ettiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 11 yaş çocuklarının ise toplam 18, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 17 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocukların her biri tarafından farklı metaforlar üretildiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "müzisyen hayvanlar" metaforunun üretildiği tespit edilmiştir.

Tablo 7. Öğrenme Güçlüğü Olan ve Normal Gelişim Gösteren 7-9-11 Yaş Çocukların "Ağlayan Kadın" Resmine Dair Ürettiği Metaforlara İlişkin Bulgular

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
7 yaş	1	Ağlayan Adam		2	1	Ağlayan Biri	1	
	2	Cadı Kraliçe	1		2	Ağlayan Kız		1
	3	Hacı Baba	1		3	Ağzı Buğdaylı Adam	1	
	4	Hatasını Kabul Eden Adam	1		4	Anlaşılmayan Kız	1	
	5	Heykel	1	2	5	Aslan		1
	6	İnsan		1	6	Cadı	1	
	7	İyi Kadın		1	7	Dişini Elleyen Canavar		1
	8	Korkunç Kadın	1		8	İnsan	1	
	9	Kral	1		9	Kız		1
	10	Maske	1		10	Komik Palyaço	1	
	11	Müzisyen		1	11	Maskeli Biri	1	
	12	Palyaço	1		12	Mumya		1
	13	Sigaranın Zararı		1	13	Robot		1
	14	Tiyatrocu Kadın	1		14	Sanat Eseri		1
	15	Üzgün İnsan		1	15	Üzölmüş İnsan	1	1
				16	Yabancı		1	
				17	Yemek Yiyen Kadın	1		
Toplam			9	9			9	9

Tablo 7. Devamı

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
9 yaş	1	Acıkmiş Cadı		1	1	Ağlayan İnsan		1
	2	Ağzı Açık Kadın	1		2	Değişik İnsan	1	
	3	Bir Şey Isıran İnsan	1		3	Eli Ağzında İnsan	1	
	4	Boyalı Kız		1	4	Fazla Sigara İçip Hasta Olan Adam		1
	5	Çirkin Kadın	1		5	Heykel Tablo	1	1
	6	Geçiren İnsan		1	6	Heykeltraş		1
	7	İki Yüzlüler - Bir Tarafı Kız Bir Tarafı Erkek	1		7	İnsan Yüzü	1	
	8	İnsan Korkusu		1	8	Kocasından Dayak Yediği İçin Korkan Kadın		1
	9	Kadın Renklisi	1		9	Korkan Kadın/ Karı		2
	10	Karamsarlık ve Gözyaşı	1		10	Korkmuş İnsan		1
	11	Korkak Gökkuşluğu Adam	1		11	Korkunç Adam	1	
	12	Korkunç Kadın		1	12	Noel Baba	1	
	13	Kurbağa Kadın		1	13	Rengârenk Adam	1	
	14	Palyaço	1		14	Sessiz Üzülen Kadın	1	
	15	Şapka Giyen Garip Renkli Adam		1	15	Üzgün Adam	1	
	16	Uzun Saçlı Korkunç Canavar Adam	1		16	Yaratık Gibi Bir Adam		1
	17	Üzgün Kadın		1				
	18	Üzülmiş Bir Adam		1				
Toplam			9	9			9	9
11 yaş	1	Ağlak Şapka	1		1	Ağlayan Adam		1
	2	Ağlayan Adam	1		2	Ağzında Taş Taşıyan Kuş	1	
	3	Ağlayan Kadın - Bir Kızın Ağzına Zorla Tavus kuşu Girmiş	1		3	Bir Kadın	1	
	4	Ağlayan Karşık İki Yüzlü Kadın - Bir Yüzü Erkek	1		4	Çaresiz Kadın	1	
	5	Bir Erkeğin Düşünüşü	1		5	Endişe, Korku	1	
	6	Canavar		1	6	Hatalı İnsan	1	
	7	Çirkin Kadın	1	1	7	Heykel		2
	8	Güzel Desenler		1	8	İnsan		1
	9	Korkan İnsan		1	9	İnsan Gibi (Ama İnsan Değil)		2
	10	Korku Dünyası	1		10	Karşıklık		1
	11	Korkunç Adam		1	11	Kıyafetler Önemlidir		1
	12	Köpekbalığı Saçlı Korkunç Kral		1	12	Korkak		1
	13	Kötü Adam	1		13	Korkmuş Kız	1	
	14	Saklanan Savaşçılar		1	14	Üzülmiş Kadın	1	
	15	Üzgün Kadın	1	1	15	Yemek Yiyen Cadı	1	
	16	Yelpazeli Kadın		1	16	Cevap Verilmedi	1	
Toplam			9	9			9	9

Araştırmaya katılan öğrenme güçlüğü olan ve normal gelişim gösteren 7-9-11 yaş çocukların Pablo Picaso'nun "Ağlayan Kadın (Weeping Woman)" resmine ilişkin ürettikleri metaforlar yaş ve cinsiyete göre alfabetik sırayla Tablo 7'de belirtilmiştir.

Tablo 7'ye bakıldığında; öğrenme güçlüğü olan 7 yaş çocuklarının toplam 17, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 15 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "üzülmüş insan" metaforunun üretildiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "heykel" metaforunun üretildiği; bunu 2 oy ile %11,11 oranla "ağlayan adam" metaforunun takip ettiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 9 yaş çocuklarının toplam 16,

normal gelişim gösteren akranlarının toplam 18 metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "heykel tablo" ve "korkan kadın/karı" metaforunun üretildiği; normal gelişim gösteren çocukların her biri tarafından farklı metaforlar üretildiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 11 yaş çocuklarının ise toplam 15, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 16 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 2 oy %11,11 oranla en fazla "heykel" ve "insan gibi (ama insan değil)" metaforlarının üretildiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 2 oy %11,11 oranla en fazla çirkin kadın" ve "üzgün kadın" metaforlarının üretildiği tespit edilmiştir.

Tablo 8. Öğrenme Güçlüğü Olan ve Normal Gelişim Gösteren 7-9-11 Yaş Çocukların "Guernica" Resmine Dair Ürettiği Metaforlara İlişkin Bulgular

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
7 yaş	1	Büyüler Âlemi		1	1	Adamlar	1	
	2	Canavar ve Arkadaşları	1		2	At		1
	3	Hayvanat Bahçesi	1		3	At, Eşek, Uçurtma		1
	4	Hayvanlar	3	1	4	Bayılmış İnsanlar	1	
	5	Hayvanlar ve Tiyatro Sahnesi		1	5	Değişik İnsanlar		1
	6	İyi Hayvanlar		1	6	Eski Tarihten Kalma Resim		1
	7	Kuklacı	1		7	Hayalet	1	
	8	Müze ve Sinema	1		8	Hayvanlar	2	
	9	Ölen Hayvanlar		1	9	Işık		1
	10	Ölümler	1		10	İnek ve Adam	1	
	11	Sevgili Varlıklar		1	11	Kâğıttan Hayvanlar	1	
	12	Tablo		1	12	Müze		2
	13	Yardımsaver Hayvanlar	1		13	Ölmüş İnsanlar ve Kılıçlı Savaş		2
	14	Yeraltı Tüneli		2	14	Sanat Eseri	1	
				15	Tahtadan Adam	1		
Toplam			9	9			9	9

Tablo 8. Devamı

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
9 yaş	1	Boğa Hayatı		1	1	Acı		1
	2	Büyük Kafalar	1		2	Anlaşılmayan Şeyler		1
	3	Canavar ve Adamlar		1	3	Anlaşılmazlık	1	
	4	Canlanan Maketler		1	4	Boğa At ve İnsanlar		1
	5	Felaket		1	5	Canavarlar	1	
	6	Hayaletler		2	6	Değişik Hayvanlar	1	
	7	Hayvanlar	1	1	7	Eski Zaman		1
	8	Hayvanlara Zarar Veren İnsan	1		8	Işık ve Kadın	1	
	9	Işık ve Deli Kadın	1		9	İnsan Kafası		1
	10	İlginç Müze	1		10	Karşık Şekiller	1	
	11	İlluminati ve Eski Mısır Piramitleri	1		11	Karışıklık		1
	12	İnsan ve Hayaletler	1		12	Kırık		1
	13	Mumya Odası		1	13	Köpek ve Ağaçlar	1	
	14	Sinema Dünyası	1		14	Oyuncaklar	1	
	15	Sirk	1		15	Sanat Tarihi		1
	16	Siyah Odadaki Beyaz Hayvanlar		1	16	Savaşçılar	1	
					17	Silahlı Kadın		1
					18	Zehirlenme	1	
Toplam			9	9			9	9
11 yaş	1	Adam ve Hayvanların Macerası	1		1	Hayaletler	3	
	2	Büyük Kapışma - Hayvanlar ve İnsanların Savaşı	1		2	Hayvanlar	1	
	3	Dinamit		1	3	Cinayet	1	
	4	Ejderhaya Binen Cesur Adam		1	4	Bir Şey Arayan Hayvanlar ve İnsanlar	1	
	5	Hayalet Çetesi		1	5	Kafatası	1	
	6	Hayvanlar		1	6	At ve İnsanlar	1	
	7	Karmaşa	1		7	Öldürülen İnsanlar	1	
	8	Korku Filmi - Evine İlginç Şeyler Giren Adam	1		8	Farklı Hayvanlar		1
	9	Korkulu Savaş	1		9	Dağınıklık		1
	10	Korkunçluk		1	10	Bıçaklar		1
	11	Mağaradaki Arkadaşlık		1	11	Eskiden Ölmüş Hayvan Kemikleri (Fosiller)		1
	12	Renksiz Canavarlar	1		12	Ayaksızlar		1
	13	Saklı İnsan ve Hayvanlar		1	13	Tarih - Yazı Öncesi İletişim		1
	14	Sinema	1	1	14	Kaçan İnsanlar		1
	15	Siyah ve Beyaz	2		15	Desenler		1
	16	Yunan Mitolojisi		1	16	Yatan İnsanlar		1
Toplam			9	9			9	9

Araştırmaya katılan öğrenme güçlüğü olan ve normal gelişim gösteren 7-9-11 yaş çocukların Pablo Picaso'nun "Guernica" resmine ilişkin ürettikleri metaforlar yaş ve cinsiyete göre alfabetik sırayla Tablo 8'de belirtilmiştir.

Tablo 8 incelendiğinde; öğrenme güçlüğü olan 7 yaş çocuklarının toplam 15, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 14 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "hayvanlar", "müze" ve "ölmüş insanlar ve kılıçlı savaş" metaforlarının üretildiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 4 oy ile %22,22 oranla en fazla "hayvanlar" metaforunun üretildiği; bunu 2 oy ile %11,11 oranla da "yeraltı tüneli" metaforunun

takip ettiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 9 yaş çocuklarının toplam 18, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 16 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocukların her birinden farklı metaforlar üretildiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "hayaletler" ve "hayvanlar" metaforlarının üretildiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan ve normal gelişim gösteren 11 yaş çocuklarının toplam 16 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "hayaletler" metaforunun üretildiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "sinema" ve "siyah ve beyaz" metaforlarının üretildiği tespit edilmiştir.

Tablo 9. Öğrenme Güçlüğü Olan ve Normal Gelişim Gösteren 7-9-11 Yaş Çocukların "Çizgiler ve Renkler" Resmine Dair Ürettiği Metaforlara İlişkin Bulgular

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
7 yaş	1	Denizciler ve Kötü Adamlar		1	1	Adamların Çağırıldığı Gemi		1
	2	Eğlenceli Kelebekler	1		2	Çanakale Savaşı	1	
	3	Gemi Kelebeği		1	3	Denizde Kelebek		1
	4	Gemiler		2	4	Gemideki Kuşlar		1
	5	Güzel Kelebekler		1	5	Gemiye Konan Kelebekler	1	
	6	Kelebek Saldırısı	1		6	Kelebek Adamlar, Uzak	1	
	7	Kelebek Teknesi	1		7	Kelebek Gemide Kutlama		1
	8	Kelebekler	2		8	Kelebek Gemisi/ Kelebekli Gemi	3	2
	9	Kelebekler Alemi		1	9	Kelebekler	3	2
	10	Kelebekli Gemi/ Kelebek Gemisi	4		10	Yol Gösteren Kelebekler		1
	11	Kelebekli Yelken		1				
	12	Korsan Kelebek Gemisi		1				
	13	Sihirli Gemi		1				
Toplam			9	9			9	9

Tablo 9. Devamı

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
9 yaş	1	Büyük Renkli Kelebekler (Gemideki)		1	1	Gemi	1	
	2	Gemi İle Kelebek		1	2	Gemideki Kelebekler		1
	3	Güzellikler Gemisi		1	3	Gemiye Giden Kelebekler	1	
	4	Hırsız Kelebekler	1		4	Gezgin		1
	5	Hükümdar Kelebekler	1		5	Kelebek Bahçesi		1
	6	Kelebek Adası	2		6	Kelebek Dünyası	1	1
	7	Kelebekler Gemisi	3	4	7	Kelebekler	1	1
	8	Kelebekli Tekne	1		8	Kelebekler Uçsun	1	
	9	Kör İnsanlar		1	9	Kelebekli Gemi	2	1
	10	Renkli Kelebek Sevgisi	1		10	Mucize		1
	11	Renkli Yelkenli		1	11	Renkli Kelebekler	1	
					12	Uçan Kelebekler	1	
					13	Uçan Normal Kelebekler		1
					14	Üç Kelebekli Gemi ve Dört Adam		1
Toplam			9	9		9	9	
Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
11 yaş	1	Cennet Dünyası		1	1	Bir Kelebek ve Gemi	1	
	2	Deniz Özlemi		1	2	Denizciler		1
	3	Gemideki Dev Kelebeklerin Arkadaşlığı	1		3	Gemi Kelebek	1	
	4	Gemideki Kelebekler	1		4	Gemideki Kelebekler	1	
	5	Göç Eden Kelebekli Gemi		1	5	Gemili Kelebekler		1
	6	Güzel Kelebekler ve Keyiflerini Bozmak İsteyen Adamlar		1	6	İnsanların Çağırdığı Kelebekler		1
	7	Kayık		1	7	Kaçak Kelebekler		1
	8	Kelebek Dünyası - Kelebeklere Yamyamlar Saldırıyor	1		8	Kelebek Gemisi/ Kelebekli Gemi	3	1
	9	Kelebek Gemisi/ Kelebekli Gemi	4	2	9	Kelebekler	2	1
	10	Kelebekler Diyarı	1		10	Kelebekler Olduğu İçin Güzel Olan Yer	1	
	11	Leylek Dünyası		1	11	Kelebeklerin Gemiye Kurtarması		1
	12	Neşeli Kelebekler	1		12	Kelebekli Yelken		1
	13	Renkli Kelebekler		1	13	Rüzgar ve Kelebekler		1
Toplam			9	9		9	9	

Araştırmaya katılan öğrenme güçlüğü olan ve normal gelişim gösteren 7-9-11 yaş çocukların Pablo Picasso'nun "Çizgiler ve Renkler (Lines and Colours)" resmine ilişkin ürettikleri metaforlar yaş ve cinsiyete göre alfabetik sırayla Tablo 9'da belirtilmiştir.

Tablo 9'a bakıldığında; öğrenme güçlüğü olan 7 yaş çocuklarının toplam 10, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 13 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 5 oy ile %27,77 oranla en fazla "kelebekler gemisi/kelebekli gemi" ve "kelebekler" metaforlarının ürettiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 4 oy ile %22,22 oranla en fazla "kelebekli gemi/kelebek gemisi" metaforunun ürettiği; bunu 2 oy ile %11,11 oranla da "gemiler" ve "kelebekler" metaforlarının takip ettiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 9 yaş çocuklarının toplam 14, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 11 metafor ürettiği görülmektedir.

Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "kelebekli gemi" metaforunun ürettiği; bunu 2 oy ile %11,11 oranla "kelebek dünyası" ve "kelebekler" metaforunun takip ettiği tespit edilmiştir. Normal gelişim gösteren çocuklardansa 7 oy ile %38,88 oranla en fazla "kelebekler gemisi" metaforunun ürettiği; bunu 2 oy ile %11,11 oranla da "kelebek adası" metaforunun takip ettiği anlaşılmaktadır. Öğrenme güçlüğü olan ve normal gelişim gösteren 11 yaş çocukların toplam 13 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 4 oy ile %22,22 oranla en fazla "kelebek gemisi/kelebekli gemi" metaforunun ürettiği; bunu 3 oy ile %16,66 oranla "kelebekler" metaforunun takip ettiği tespit edilmiştir. Normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 6 oy ile %33,33 oranla en fazla "kelebek gemisi/kelebekli gemi" metaforunun ürettiği tespit edilmiştir.

Tablo 10. Öğrenme Güçlüğü Olan ve Normal Gelişim Gösteren 7-9-11 Yaş Çocukların "Okyanusun Gün Doğumu" Resmine Dair Ürettiği Metaforlara İlişkin Bulgular

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
7 yaş	1	Adam İle Güneş		1	1	Dünya		1
	2	Ağız Yakan/ Yenmeyen Yumurta	1		2	Güneş	2	
	3	Ay Parçalanması	1		3	Güneş		1
	4	Çatlayan Yumurta	1		4	Güneş Batması	1	
	5	Çöl	1		5	Güneş Olan Yumurta		1
	6	Güneş		3	6	Güneş Yumurta		1
	7	Güneş Gibi Yumurta	1		7	Kırılan Yumurta		1
	8	Güneş İle Yumurta	1		8	Kocaman Yumurta Güneşi	1	
	9	Güneşin Faydaları		1	9	Özgürlük		1
	10	İyi Güneş		1	10	Yumurta	1	1
	11	Yumurtadan Çıkan Güneş		2	11	Yumurta Cıvıvı		1
	12	Yumurtalı Güzel Güneş		1	12	Yumurta ve Güneş	2	
	13	Yumurtanın Güneşi	1		13	Yumurtadan Çıkan Güneş	1	1
	14	Yumurtanın Kırılışı	1		14	Yumurtadan Kaçan İnsan	1	
	15	Zürafanın Yumurtası	1					
Toplam			9	9			9	9

Tablo 10. Devamı

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
9 yaş	1	Büyük Yumurta - Kırık Yumurtanın İçindeymiş Gibi Gözüken Güneş		1	1	Civciv		1
	2	Çatlak Yumurta	1		2	Deniz Yumurtası	1	
	3	Deniz		1	3	Dinozor Yumurtası- Merak		1
	4	Dev Yumurta		1	4	Göl	1	
	5	Güneş	1		5	Güneş	1	1
	6	Güneş Tutulması		1	6	Güneş Tutulması		1
	7	Güneş ve Yumurta	1		7	Güneş ve Su	1	
	8	Güneşin Güzelliği	1		8	Güneş Yumurtası		1
	9	Güneşli Gökyüzü	1		9	Güneşe Benzeyen Yumurta		1
	10	Kırık/ Kırılan Yumurta	1	1	10	Güneşten Korkan Adam		1
	11	Yumurta, Yumurta İçinde		1	11	Kırık Yumurtadan Kaçanlar		1
	12	Yumurtadan Çıkan Güneş		3	12	Sıcaklık	1	
	13	Yumurtalı Güneş	2		13	Yumurta	1	
	14	Yumurtanın Gücü	1		14	Yumurta ve Güneş	1	
				15	Yumurta ve İki İnsan		1	
				16	Yumurta ve İnsanlar	1		
				17	Yumurtadan Çıkan Güneş	1		
Toplam			9	9			9	9
11 yaş	1	Batan Güneş		1	1	Güneş	1	
	2	Çatlak Yumurta	1		2	Güneş İnsanları Yutan		1
	3	Çatlayan Yumurta ve Sudan Çıkan Güneş		1	3	Güneş Doğumu		1
	4	Güneş Açılıyor	1		4	Güneş ve Bulut	1	
	5	Güneş ve Yumurta	1		5	İçi Güneş Olan Yumurta		1
	6	Güneş, Yumurta ve İnsan		1	6	İnsanı Korkutan Yumurta		1
	7	Güneşin Kırdığı Yumurta		1	7	Kandırmaca	1	
	8	Güneşin Oluşumu		1	8	Kırılmış Yumurta	1	1
	9	Kırgın Kalp	1		9	Sıcak Dev Yumurta	1	
	10	Kırılan Yumurta	1		10	Yumurta		1
	11	Kuluçka		1	11	Yumurta Güneş	1	
	12	Şakacı Güneş		1	12	Yumurta ve Sarısı	1	
	13	Yumurta		1	13	Yumurtadan Çıkan Güneş	2	1
	14	Yumurta Güneşi	1	1	14	Yumurtadan Güneş		2
	15	Yumurtadan Çıkan Güneş	2					
	16	Yumurtalı Güneş	1					
Toplam			9	9			9	9

Araştırmaya katılan öğrenme güçlüğü olan ve normal gelişim gösteren 7-9-11 yaş çocukların Vladimir Kush'ın "Okyanusun Gün Doğumu (Sunrise by The Ocean)" resmine ilişkin ürettikleri metaforlar yaş ve cinsiyete göre alfabetik sırayla Tablo 10'da belirtilmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde; öğrenme güçlüğü olan 7 yaş çocuklarının toplam 14, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 15 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "güneş", "yumurta", "yumurta ve güneş" ve "yumurtadan çıkan güneş" metaforlarının üretildiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "güneş" metaforunun üretildiği; bunu 2 oy ile %11,11 oranla da "yumurtadan çıkan güneş" metaforunun takip ettiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 9 yaş çocuklarının toplam

17, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 14 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "güneş" metaforunun üretildiği tespit edilmiştir. Normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "yumurtadan çıkan güneş" metaforunun üretildiği; bunu 2 oy ile %11,11 oranla da "kırık/kırılan yumurta" ve "yumurtalı güneş" metaforlarının takip ettiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 11 yaş çocuklarının toplam 14, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 16 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "yumurtadan çıkan güneş" metaforunun üretildiği; bunu 2 oy ile %11,11 oranla "kırılmış yumurta" ve "yumurtadan güneş" metaforlarının takip ettiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "yumurtadan çıkan güneş" ve "yumurta güneşi" metaforlarının üretildiği tespit edilmiştir.

Tablo 11. Öğrenme Güçlüğü Olan ve Normal Gelişim Gösteren 7-9-11 Yaş Çocukların "Özlem" Resmine Dair Ürettiği Metaforlara İlişkin Bulgular

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
7 yaş	1	Anahtar İle Karı	1		1	Adama Bakan Kız	1	
	2	Aya Çıkan Kadın		1	2	Anahtar Deliği		1
	3	Aydaki Kız		1	3	Anahtar Deliğinden Kendi Hayatını İzleyen Kız		1
	4	Aylı Ev	1		4	Anahtar ve Kız		1
	5	Değişik Kapı	1		5	Anahtara Bakan Kız		1
	6	Gün Doğumunu İzleyen Adam	1		6	Ay	1	
	7	Hayali İnsan	1		7	Ay Tahtası		1
	8	İyi Ay		1	8	Bulutlara Bakan İnsan	2	
	9	Kadın İle Anahtar		1	9	Bulutları Gözetleyen Kız	1	
	10	Kapı Kilidi	1		10	Eve Gitmesi Gereken Kız		1
	11	Karton Bulut	1		11	Görünmez Kız		1
	12	Kız	1		12	İnsan		2
	13	Kızın Yaptıkları - İzinsiz Kapıdan Geçmiş Çünkü	1		13	Kilitli Dünya	1	
	14	Kilit		2	14	Korkuluk	1	
	15	Mahsur Kalmış Kadın		2	15	Rapunzel	1	
	16	Sevgili Kapı Kilidi		1	16	Yürüyen Kız	1	
Toplam			9	9			9	9

Tablo 11. Devamı

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
9 yaş	1	Anahtar Deliği		1	1	Anahtar Kız	1	
	2	Anahtar Kilidi	5	3	2	Anahtarla Açılan Kapı		1
	3	Anahtar Kilidi ve İçinde Neden Kadın Var	1		3	Annesinin Kilitlediği Çocuk, Kaybolmasın Diye	1	
	4	Cüce İnsanın Kapısı		1	4	Bilinmezlik		1
	5	Hayat Anahtarı		1	5	Bir İnsan ve Anahtar Kapısı		1
	6	Kadın ve Bulut	1		6	Cindirella		1
	7	Kızlar Bulutla Yaşarsa	1		7	Ev	1	
	8	Kilitli Dünya		1	8	Ev Girişi		1
	9	Ninja Kafası		1	9	Gece		1
	10	Prenses	1		10	Geçilemeyen Kapı		1
	11	Yukarıdaki Gökyüzü		1	11	İnsan	1	
					12	İnsan Anahtar		1
					13	İnsan ve Anahtar Deliği	1	
					14	Kadın ve Ay	1	
					15	Kitap Sayfası	1	
					16	Manzara Seyreden Kız	1	
					17	Sığınakta Kalan Kız		1
					18	Tarak	1	
Toplam			9	9		9	9	
11 yaş	1	Anahtar Kilidi	1		1	Anahtar Deliği	1	
	2	Anahtar Şeklinde Açılan Kapı	1		2	Camdan Bakan Kız	1	
	3	Anahtardan Ev		1	3	Karanlık	1	
	4	Anahtarlık		1	4	Devin Evine Giden Küçük İnsan	1	
	5	Ay ve Yıldız	1		5	Küçük Kız ve Anahtarlık	1	
	6	Bulut ve Kız		1	6	Bulut ve Kız	1	
	7	Bulut ve Küçük Kız	1		7	Kilide Benzer Sembol	1	
	8	Büyük Anahtar	1		8	Yap-Boz	1	
	9	Büyük Anahtar ve Ay		1	9	Anahtar Deliğindeki Bulutlar	1	
	10	Farklı Dünya		1	10	Kapı Kilidi		1
	11	Gökyüzüne Bakan Kız	1		11	Prenses		1
	12	İşaret ve Güzel Anahtar	1		12	Kapı Deliği		1
	13	Kız		1	13	Mağaradaki Kızın Hayatı		1
	14	Korkunç Kilit		1	14	Hikâye Kitabı		1
	15	Oda Anahtarı		1	15	Ay Tutulması		1
	16	Prenses	1	1	16	Ülke		1
	17	Ufak Kız	1		17	Dünya, Gece		1
					18	Sıkışan Adam, Mahsur		1
Toplam			9	9		9	9	

Araştırmaya katılan öğrenme güçlüğü olan ve normal gelişim gösteren 7-9-11 yaş çocukların Vladimir Kush'ın "Özlem (Longing)" resmine ilişkin ürettikleri metaforlar yaş ve cinsiyete göre alfabetik sırayla Tablo 11'de belirtilmiştir.

Tablo 11'e bakıldığında hem öğrenme güçlüğü olan hem de normal gelişim gösteren 7 yaş çocuklarının toplam 16 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "bulutlara bakan insan" ve "insan" metaforlarının üretildiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "kilit" ve "mahsur kal-

mış kadın" metaforlarının üretildiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 9 yaş çocuklarının her birinin farklı metaforlar ürettiği, normal gelişim gösteren akranlarınsa toplam 11 metafor ürettiği görülmektedir. Normal gelişim gösteren çocuklarca üretilen metaforlara bakıldığında 8 oy ile %44,44 oranla en fazla "anahtar kilidi" metaforunun üretildiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 11 yaş çocuklarının her birinin farklı metaforlar ürettiği, normal gelişim gösteren akranlarınsa toplam 17 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Normal gelişim gösteren çocuklarca üretilen metaforlara bakıldığında, 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "prenses" metaforunun üretildiği görülmüştür.

Tablo 12. Öğrenme Güçlüğü Olan ve Normal Gelişim Gösteren 7-9-11 Yaş Çocukların "Sekoya Kesimi" Resmine Dair Ürettiği Metaforlara İlişkin Bulgular

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
7 yaş	1	Ağacı Kesen Eller		2	1	Ağaç	1	
	2	Ağacın Önemi	1		2	Ağaç Baltası		1
	3	Ağaç Balta	1		3	Ağaç ve Kelebek	1	
	4	Ağaç Baltası	1		4	Ağaçlar	1	
	5	Ağaç Kesen Kötü Adamlar		1	5	Ağaçtan Balta	3	
	6	Balta	1	4	6	Balta		1
	7	Balta Ağacı	1		7	Çekiç	1	1
	8	Bütün Ağaçları Kesen Balta	1		8	Çekiç Ağaç		1
	9	Büyük Odun	1		9	Düşüncesizlik- Mahvolan Ağaçlar		1
	10	Doğa		1	10	Keser		1
	11	Düşen Ağaç	1		11	Kesilmiş Ağaçlar	1	
	12	Kopmuş Balta		1	12	Kırılan Balta		1
	13	Orman	1		13	Kocaman Balta		1
					14	Konuşan Ağaçlar	1	
					15	Odun Kırıyorlar		1
Toplam			9	9			9	9

Tablo 12. Devamı

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
9 yaş	1	Ağaç Baltası	1		1	Ağaç Kesilmesi		1
	2	Ağaçları Yok Eden Balta		3	2	Ağaç ve Balta		1
	3	Ağaçların Önemi	1		3	Ağaçları Kesmiş Balta ve Kelebek	1	
	4	Ağaçların Resmi		1	4	Ağaçları Vuran Kürek	1	
	5	Balta	5	4	5	Balta	2	1
	6	Balta - Ağaçları Kestikten Sonra Canlanmış	1		6	Balta ve Günbatımı		1
	7	Kırk Ağaç Balta		1	7	Havasızlık	1	
	8	Vahşi Ağaç	1		8	İnsanlar Ağaçları Kesiyor		1
					9	Kesilmiş Ağaçlar ve Kelebek	3	
					10	Kırk Ağaç-Kelebek-Güneş		1
					11	Kırılmış Balta		1
					12	Ölümler		1
					13	Tuzaklar		1
Toplam			9	9		9	9	
Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
11 yaş	1	Ağaçların Kesilmesi	1		1	Ağaç Kesme		1
	2	Ağaçların Önemi		3	2	Ağaç Kesmiyorlar	1	
	3	Ağaçtan Balta		1	3	Ağaç ve Keser	1	
	4	Balta	1	2	4	Ağaçları Kesen Balta	1	
	5	Balta Savaşı	1		5	Ağaçtan Balta		2
	6	Balta Şeklinde Ağaç	1		6	Balta		1
	7	Baltalı Ağaç	1		7	Doğada Ağaçsızlık		1
	8	Büyük Balta ve Üzgün Ağaçlar	1		8	Doğayı Öldürmek	1	
	9	El Emeği - Odun Kırma	1		9	İçinden Kan Çıkan Balta		1
	10	Eski Çağlar		1	10	İnsanların Kestiği Ağaçlar	1	
	11	Hayal Dünyası	1		11	Kâğıt Yapmak İçin Kesilen Ağaçlar	1	
	12	Hırsız Odunlar ve Baltalar		1	12	Kelebek Konduğu İçin Düşen Balta	1	
	13	Kesik Ağaçlar ve Balta		1	13	Kesilen Ağaçlar		1
	14	Ormanlar ve Balta	1		14	Kırılan/ Kırılmış Ağaçlar	2	
				15	Oduncu		1	
				16	Yıkılmış Ağaçlar		1	
Toplam			9	9		9	9	

Araştırmaya katılan öğrenme güçlüğü olan ve normal gelişim gösteren 7-9-11 yaş çocukların Vladimir Kush'ın "Sekoya Kesimi (Redwood Cutting)" resmine ilişkin ürettikleri metaforlar yaş ve cinsiyete göre alfabetik sırayla Tablo 12'de belirtilmiştir.

Tablo 12 incelendiğinde; öğrenme güçlüğü olan 7 yaş çocuklarının toplam 15, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 13 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "ağaçtan balta" metaforunun üretildiği, bu metaforu 2 oy ile %11,11 oranla "çekiç" metaforunun takip ettiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 5 oy ile %27,77 oranla en fazla "balta" metaforunun üretildiği; bunu 2 oy ile %11,11 oranla "ağacı kesen eller" metaforunun takip ettiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 9 yaş çocuk-

larının toplam 14, normal gelişim gösteren akranlarınsa toplam 8 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "balta" ve "kesilmiş ağaçlar ve kelebek" metaforlarının üretildiği tespit edilmiştir. Normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 9 oy ile %50,00 oranla en fazla "balta" metaforunun üretildiği; bunu 3 oy ile %16,66 oranla "ağaçları yok eden balta" metaforunun takip ettiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 11 yaş çocuklarının toplam 16, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 14 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "ağaçtan balta" ve "kıırılan/kırılmış ağaçlar" metaforlarının üretildiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "ağaçların önemi" ve "balta" metaforlarının üretildiği tespit edilmiştir.

Tablo 13. Öğrenme Güçlüğü Olan ve Normal Gelişim Gösteren 7-9-11 Yaş Çocukların "Keşiflerin Günlüğü" Resmine Dair Ürettiği Metaforlara İlişkin Bulgular

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
7 yaş	1	Deniz Kuşları	1		1	Deniz	2	
	2	Denizci ve Martı		1	2	Gemi ve Leylek	1	
	3	Kâğıttan Kuşlar		1	3	Gemiye Giden Mektuplar		1
	4	Kitap	2	2	4	Güzel Deniz	1	
	5	Kitap İle Kuş	1		5	Kâğıtlar	1	
	6	Kitaplar	1		6	Kitap		1
	7	Kitaptan Çıkan Kuşlar		1	7	Kitap ve Perde		1
	8	Kuş Gemi		1	8	Kuş Olan Kâğıtlar	2	1
	9	Masallar Dünyası		1	9	Kuş Olan Kitap		1
	10	Sihirli Kitap	1		10	Kuş Tüyü Defter		1
	11	Uçan Kuşlar		1	11	Sayfa Kuşları		1
	12	Uçan Sayfalar	1		12	Tek Tek Uçan Sayfalar		1
	13	Uçan/ Uçuşan Kitap	1	1	13	Uçan Defterler		1
	14	Yaz Günü	1		14	Uçan Kitap	1	
				15	Uçan Kitaplar	1		
Toplam			9	9			9	9

Tablo 13. Devamı

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
9 yaş	1	Defterden Leylekle Deniz	1		1	Bekleyenler (Gemide)		1
	2	Deniz Evi		1	2	Beyaz Örtü		1
	3	Gemi	1		3	Büzülmüş Kâğıtlar		1
	4	Hayat		1	4	Defterler		1
	5	Kâğıt Kuşlar		1	5	Deniz	1	
	6	Kitap Sayfası	1		6	Deniz Kıyısındaki Leylekler	1	
	7	Kitaplarla Dünya	1		7	Geri dönüşüm	1	
	8	Kitaplık Sevgisi		1	8	Kâğıt Gemi ve Deniz	1	
	9	Kitaptan Kuşlar	1	2	9	Kitap	1	2
	10	Kuş Olup Güneşe Giden Sayfalar	1		10	Kitap ve Kuşlar	1	
	11	Özgürlük	1		11	Kuş Gibi Kitap		1
	12	Uçan Kâğıtlar	1		12	Kuş ve Deniz		1
	13	Uçan Kuşlar	1	1	13	Kuşa Dönüşen Defter	1	
	14	Uçuşan Sayfa		2	14	Sayfaları Uçan Kitap		1
					15	Uçan Hikâyeler	1	
					16	Uçan Kelebekler	1	
Toplam			9	9		9	9	
Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
11 yaş	1	Aşk Mektupları	1		1	Denizdeki Martılar	1	
	2	Dağılan Kitap		1	2	Gezi	1	
	3	Kâğıt Diyanı	1		3	Kâğıtlar Nereye Gidiyor?		1
	4	Kâğıt Dünya		1	4	Kitap		1
	5	Kâğıttan Kuşlar	2	1	5	Kitap Okumak		1
	6	Kitabın Sihirli Kâğıtları	1		6	Kitap Okuyanlar		1
	7	Kitap		1	7	Kitap Sevgisi		1
	8	Kitaptan Kuşlar		1	8	Kitap ve Kayık	1	
	9	Kitaptan Martılar	1	1	9	Kitaplar		1
	10	Özgürlük		1	10	Kitapta Saklanan Leylekler	1	
	11	Sihirli Kitap	1		11	Kuş Gibi Kitap		1
	12	Tüylü Kitaptan Çıkan Kuşlar		1	12	Kuş ve Gemi	1	
	13	Uçan Sayfalar		1	13	Martı Defterler	1	
	14	Uçan Yapraklar	1		14	Martı Kitap	1	
	15	Uçuşan Kitap	1		15	Martı Olan Sayfalar	1	
					16	Örtü ve Uçan Kitap	1	
				17	Özgürlük		1	
				18	Uçan Kitap		1	
Toplam			9	9		9	9	

Araştırmaya katılan öğrenme güçlüğü olan ve normal gelişim gösteren 7-9-11 yaş çocukların Vladimir Kush'ın "Keşiflerin Günlüğü (Diary of Discoveries)" resmine ilişkin ürettikleri metaforlar yaş ve cinsiyete göre alfabetik sırayla Tablo 13'te belirtilmiştir.

Tablo 13'e bakıldığında öğrenme güçlüğü olan 7 yaş çocuklarının toplam 15, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 14 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "kuş olan kâğıtlar" metaforunun üretildiği; bunu 2 oy ile %11,11 oranla "deniz" metaforunun takip ettiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 4 oy ile %22,22 oranla en fazla "kitap" metaforunun üretildiği; bunu 2 oy ile %11,11 oranla "uçan/uçuşan kitap" metaforunun takip ettiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 9 yaş çocuklarının

toplam 16, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 14 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "kitap" metaforunun üretildiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "kitaptan kuşlar" metaforunun üretildiği; bunu 2 oy ile %11,11 oranla "uçan kuşlar" ve "uçuşan sayfa" metaforlarının takip ettiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 11 yaş çocuklarının her birinin farklı metaforlar ürettiği, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 15 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Normal gelişim gösteren çocuklarca üretilen metaforlara bakıldığında, en fazla 3 oy %16,66 oran ile "kâğıttan kuşlar" metaforunun üretildiği ve bunu 2 oy ile %11,11 oranla "kitaptan martılar" takip ettiği tespit edilmiştir.

Tablo 14. Öğrenme Güçlüğü Olan ve Normal Gelişim Gösteren 7-9-11 Yaş Çocukların "Tutkunun Anahtarı" Resmine Dair Ürettiği Metaforlara İlişkin Bulgular

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
7 yaş	1	Adamın Kilitlediği Kız	1		1	Anahtar	2	1
	2	Anahtar	1		2	Anahtar Bağlanan Çocuk		1
	3	Anahtar İnsanlar		1	3	Anahtar Kız ve Erkek	1	
	4	Anahtarla Öldüren Kadın		1	4	Anahtar Koruyucular		1
	5	Karı Koca		1	5	Anahtar Taşıyan İnsanlar	1	1
	6	Katil Kadın		1	6	Anahtar ve İnsanlar	1	
	7	Kiralık Diyar	1		7	Hırsızlık-Anahtar Çalanlar		1
	8	Kocaman Anahtar		1	8	İnsan	1	
	9	Kocasını Çeken Kadın		1	9	İnsan Anahtar	1	
	10	Kocasını Öldüren Kadın	3	2	10	İnsandan Anahtar	1	1
	11	Savaş Dünyası	1		11	Karnı Boş Erkek ve Kadın		1
	12	Şakacı Elbise	1		12	Mumya		1
	13	Tutsak İnsanlar		1	13	Tahtadan Anahtar ve İnsan	1	
	14	Vurma	1		14	Yardımlaşma		1
Toplam			9	9			9	9

Tablo 14. Devamı

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
9 yaş	1	Adam, Kadın ve Büyük Anahtar	1		1	Açılmayan Kapı		1
	2	Anahtar Becerileri - Taş Devrinden Anahtar	1		2	Anahtar Adam ve Kadın	2	1
	3	Anahtar Taşıyan İnsanlar		1	3	Anahtar Kapı		1
	4	Anahtar Tutan Adamlar		1	4	Anahtar Taşıyan Adamlar ve Kadın	1	
	5	Birbirine Bağlanmak İsteyenler	1		5	Anahtar ve İnsan		1
	6	Büyük Anahtar		1	6	Ayakları Çıplak Anahtarıcı	1	
	7	Dev Anahtarıcı	1		7	Büyük Anahtar		1
	8	İki Adamlı Anahtar		1	8	Büyük Anahtar ve İnsanlar		1
	9	İnsan Anahtar - Vücudu Anahtarla Birleşmiş		1	9	Dayanışma		1
	10	Kadın ve Erkek	1		10	Hapsolan Kadın	1	
	11	Karı Koca	1		11	İki İnsan		1
	12	Kilitli Bir Adam ve Kadın	1	1	12	İki İnsan ve Anahtar	1	
	13	Kilitli İnsanlar	1	2	13	Kapı Açıcılar	1	
	14	Kötülük Anahtarı		1	14	Kilit	1	
	15	Sevgiyle Kalbini Gösteren İnsanlar	1		15	Paylaşmak		1
				16	Üstlerinde Anahtar Olanlar	1		
Toplam			9	9		9	9	
11 yaş	1	Anahtar		1	1	Adamın Biraktığı Anahtara Kadın Yardım Ediyor		1
	2	Anahtar İnsanlar	4		2	Anahtar		2
	3	Anahtar İnsanların Hayatı	1		3	Anahtar Adam ve Kadın		1
	4	Anahtarın Öldürdüğü Çıplak İnsanlar		1	4	Anahtar Elbiseler	2	
	5	Büyük Anahtar	1	1	5	Anahtar Olmuş İki Adam	1	1
	6	Denge		1	6	Anahtar Taşıyan İnsanlar		1
	7	Güzel Anahtar		1	7	Birlikte		1
	8	Hapsolan Güçlü Kadın		1	8	Çıkmaz	1	
	9	Karmaşık Olay		1	9	Kilit Adam	1	
	10	Karnında Anahtar Olan Kız Kapıyı Açıyor		1	10	Kilit Sembolü ve İki İnsan, Duvar	1	
	11	Sihirli Anahtar	1		11	Kilitli Duvar	1	
	12	Sürpriz Anahtar		1	12	Konuşan Anahtarlar	1	
	13	Tutsak İnsanlar	1		13	Mağarada Yaşayanlar		1
	14	Vuran Kilitli Anahtar	1		14	Üstünde Anahtar Olan İki İnsan	1	
					15	Yerine Bulmaca		1
Toplam			9	9		9	9	

Araştırmaya katılan öğrenme güçlüğü olan ve normal gelişim gösteren 7-9-11 yaş çocukların Vladimir Kush'ın "Tutkunun Anahtarı (Key of Passion)" resmine ilişkin ürettikleri metaforlar yaş ve cinsiyete göre alfabetik sırayla Tablo 14'te belirtilmiştir.

Tablo 14 incelendiğinde hem öğrenme güçlüğü olan hem de normal gelişim gösteren 7 yaş çocuklarının toplam 14 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "anahtar" metaforunun üretildiği, bu metaforu 2 oy ile %11,11 oranla "anahtar taşıyan insanlar" ve "insandan anahtar" metaforlarının takip ettiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 5 oy ile %27,77 oranla en fazla "kocasını öldüren kadın" metaforunun üretildiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 9 yaş çocuklarının da toplam 16, normal gelişim gösteren akranlarının ise toplam 15 farklı metafor ürettiği

görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "anahtar adam ve kadın" metaforunun üretildiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "kilitli insanlar" metaforunun üretildiği, bu metaforu 2 oy ile %11,11 oranla "kilitli bir adam ve kadın" metaforunun takip ettiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 11 yaş çocuklarının ise toplam 15, normal gelişim gösteren akranlarının ise toplam 14 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "anahtar", "anahtar elbiseler" ve "anahtar olmuş iki adam" metaforlarının üretildiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 4 oy ile %22,22 oranla en fazla "anahtar insanlar" metaforunun üretildiği; bunu 2 oy ile %11,11 oranla da "büyük anahtar" metaforunun takip ettiği tespit edilmiştir.

Tablo 15. Öğrenme Güçlüğü Olan ve Normal Gelişim Gösteren 7-9-11 Yaş Çocukların "Gardırop" Resmine Dair Ürettiği Metaforlara İlişkin Bulgular

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
7 yaş	1	Ayakkabılar ve Elbiseler		1	1	Elbiseden Ev	1	
	2	Elbise	2		2	Elbiseler/ Kıyafetler	5	
	3	Ev	1		3	Eşya Odası		1
	4	Giyisi Dünyası	1		4	Eşyalar		2
	5	Her Şey Bir İşe Yarar	1		5	Kıyafet Evi	1	
	6	İki Takım Elbise		2	6	Kıyafetçi		1
	7	Kadın Erkek Elbisesi		1	7	Kız ve Adamın Eşyaları		1
	8	Kıyafetler	1		8	Kostüm Kaybeden İnsanlar		1
	9	Kız ve Erkek		1	9	Mavi Manto	1	
	10	Kötü Asılmış Elbiseler	1		10	Oje ve Şapka	1	
	11	Manken Elbisesi		1	11	Şakacılık		1
	12	Odadaki Kraliçe Elbisesi	1		12	Üst		1
	13	Ölmüş Elbiseler		1	13	Vedalaşma		1
	14	Ölmüş İnsanlar		1				
	15	Sihirbazlık	1					
	16	Şeytanın Gönü		1				
Toplam			9	9			9	9

Tablo 15. Devamı

Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
9 yaş	1	Çöl		1	1	Adam ve Kadın Var	1	
	2	Elbise Dansı		1	2	Ayakkabı ve Elbiseler		1
	3	Elbise Takımı		1	3	Çiftlikte Yaşayanlar		1
	4	Eskiden Kalmış Elbiseler	1		4	Dolap	1	
	5	Evdeki Elbiseler Dışındaki İnsanlar		1	5	Dolap, mantolar, şapkalar, ayakkabılar, ruj, anahtar	1	
	6	Farklı İnsanlar	1		6	Eşyalar	2	1
	7	Gizemli Elbiseler		1	7	Eşyalar ve Sahipleri		1
	8	Görünmez İnsanlar	1		8	Eşyalar, Güneş, Bulut		1
	9	Hayaletler		1	9	Fazla Makyaj	1	
	10	Kadın Elbisesi	1		10	Kavga	1	
	11	Konuşan Elbiseler	1		11	Kıyafetler/ Giysiler	2	1
	12	Kostümler	1		12	Montlar ve Şapkalar		1
	13	Manken Elbiseler	1		13	Özgürlük		1
	14	Padişahın Dolabı		1	14	Yalan		1
	15	Padişahın Kıyafeti		1				
	16	Sahipsiz Elbiseler		1				
	17	Sihirli İnsansız Elbiseler	1					
	18	Terk Edilmiş Elbiseler	1					
Toplam			9	9			9	9
Yaş	Normal Gelişim Gösteren Çocuklar				Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar			
	Sıra	Metafor	Cinsiyet		Sıra	Metafor	Cinsiyet	
			K	E			K	E
11 yaş	1	Ayna		1	1	Bir Kadın ve Bir Erkek	2	
	2	Aynalı Elbise Odası	1		2	Camdan Bakan İnsanlar		1
	3	Canlı Montlar	1		3	Elbiseler ve Ufak Adamlar	1	
	4	Elbiseler/ Kıyafetler	1	1	4	Elbiseler/ Kıyafetler	1	3
	5	Eşyalar	1		5	Eşyalar		1
	6	Evdeki Şapkalı İnsanlar		1	6	Eşyalar ve İnsanlar	1	1
	7	Görünmez İnsanlar	1		7	Ev		1
	8	İki Montun Konuşması		1	8	Görünmeyen İnsanlar		1
	9	İnsan Olmayan (Saklanan) İnsan		1	9	İçinde İnsan Olmayan Kıyafetler	1	
	10	Kıyafet Mankeni		1	10	İnsanların Eşyaları	1	
	11	Kıyafetçi		1	11	Kadın Elbiseleri	1	
	12	Kıyafetler ve Ruj		1	12	Kışlıklar	1	
	13	Kostümler		1	13	Sihirbazlar		1
	14	Kralın Evi	1					
	15	Padişahın Kıyafeti	1					
	16	Sihirli Elbiseler	1					
	17	Yasak İnsanlar	1					
Toplam			9	9			9	9

Araştırmaya katılan öğrenme güçlüğü olan ve normal gelişim gösteren 7-9-11 yaş çocukların Vladimir Kush'ın "Gardırop (Wardrobe)" resmine ilişkin ürettikleri metaforlar yaş ve cinsiyete göre alfabetik sırayla Tablo 15'te belirtilmiştir.

Tablo 15'e bakıldığında öğrenme güçlüğü olan 7 yaş çocuklarının toplam 13, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 16 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 5 oy ile %27,77 oranla en fazla "elbiseler" metaforunun üretildiği, bunu 2 oy ile %11,11 oranla "eşyalar" metaforunun takip ettiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "elbise" ve "iki takım elbise" metaforlarının üretildiği tespit edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan 9 yaş çocuklarının toplam 14, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 18 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Öğrenme güçlüğü olan çocuklar tarafından Üretilen metaforlara bakıldığında, 3 oy ile %16,66 oranla en fazla "eşyalar" ve "kıyafetler/giysiler" metaforlarının üretildiği görülmektedir. Öğrenme güçlüğü olan 11 yaş çocuklarının toplam 13, normal gelişim gösteren akranlarının toplam 17 farklı metafor ürettiği fark edilmektedir. Üretilen metaforlara bakıldığında, öğrenme güçlüğü olan çocuklar arasında 4 oy ile %22,22 oranla en fazla "elbiseler/kıyafetler" metaforunun üretildiği, bu metaforu 2 oy ile %11,11 oranla "bir kadın ve bir erkek" ve "eşyalar ve insanlar" metaforlarının takip ettiği; normal gelişim gösteren çocuklar arasındaysa 2 oy ile %11,11 oranla en fazla "elbiseler/kıyafetler" metaforunun üretildiği tespit edilmiştir.

TARTIŞMA

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında öğrenme güçlüğü olan çocukların görsel algı ve görsel okuryazarlık konusunda normal gelişim gösteren yaşlıtlarına oranla daha fazla desteğe ihtiyaç duyduğu; bu ihtiyacın özellikle 9 yaştan sonra daha belirgin hale geldiği görülmüştür. Karakaya ve Altuntaş tarafından, öğrenme güçlüğü tanısı almış biri 9, biri 14 yaş çocukla yapılan çalışmada öğrenme güçlüğü'nün alt kategorilerinden olan disleksi tanılı bu çocukların görsel alanda desteğe ihtiyaç duydukları, yapılan 8 haftalık görsel destek çalışmaları ile de görsel algı becerilerine bağlı performanslarda artış bulgusuna erişilmiştir (Karakaya ve Altuntaş, 2017). Tayyar (1996) ise öğ-

renme güçlüğü tanısı almış olan 8-10 yaş aralığındaki çocukların, öğrenme güçlüğü olmayan yaşlıtlarına kıyasla görsel işitsel sayı testi bakımından önemli ölçüde bir düşüşle beraber anlamlı farklılık ortaya koymuştur (Tayyar, 1996).

Araştırmadan elde edilen sonuçlardan biri olarak, 7-9 yaş arasında çocukların orijinal/farklı/yaratıcı metafor üretiminde artış görülse de 9-11 yaş arasında eş değer hızda düşüş ile karşılaşmıştır. Bu açıdan okul çağı çocukların yaratıcılıklarını geliştirmek adına yapılandırmacılıktan uzak, görsel okuryazarlık düzeyinde ilerleme sağlayıcı eğitim programlarının önemli olacağı düşünülmektedir. Özat Erdem tarafından yapılan çalışmada, Dr. Marianne Frostig'in öğrenme güçlüğü olan çocukların görsel algıyı temel alan becerilerde zorlanması üzerine geliştirdiği Frostig Görsel Algı Testi kullanılarak, 20 öğrenme güçlüğü olan çocuğun görsel algı becerileri saptanmış ve bu çocuklar 16 haftalık Frostig Görsel Algı Eğitim Programına tabi tutulmuştur. Eğitim sonunda Frostig Görsel Algı Testi tekrar uygulanmıştır. Yapılan ön test ve son teste bağlı olarak deney grubunun görsel algılamanın alt basamaklarını oluşturan göz-motor koordinasyonu, sekil-zemin algısı, sekil sabitliği, mekânla konumun algılanması, mekan ilişkilerinin algılanması puanlarında artış görüldüğü sonucu elde edilmiştir. Çalışma esnasında kullanılan Frostig Görsel Algı Eğitim Programının öğrenme güçlüğü olan çocukların görsel algı gelişiminde olumlu etkiye sahip olduğu belirtilmiştir (Özat Erdem, 2010).

Araştırmada engel durumunun metafor üretimini etkilediği sonucu bulunmuştur. Öğrenme güçlüğü olan çocuklarda üst bilişsel becerilerde normal gelişim gösteren yaşlıtlarına oranla zorlanmalar görüldüğü çeşitli çalışmalarca kanıtlanmıştır. Bu çalışmalardan birini üstelenen Pekel, 8.5 yaş ortalamasına sahip 25 öğrenme güçlüğü olan çocuk ve 31 normal gelişim gösteren yaşlıtı ile çalışmıştır. Çalışma sonunda normal gelişim gösteren akranlarına oranla öğrenme güçlüğü olan çocukların üst bilişsel beceri basamaklarında anlamlı farklılıklar görülmüştür (Pekel, 2010). Akın ve Sezer, üst bilişsel beceriler arasında yer alan özellikle kısa süreli bellekten bilgiyi geri çağırma becerisinde, zorlanılan bilgilerin eğitim ortamlarında büyük posterler aracılığıyla hatırlatıcı materyallerinin hazırlanmasının etkili olabileceği fikrini ileri sürmüştür (Akın ve Sezer, 2010). Bu fikir çerçevesinde

eğitim programlarının hazırlanması ve kurumlardaki çevresel düzenlemelerde görsel materyal kullanımının önemli olacağı yorumu çıkarılabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda öğrenme güçlüğü olan çocuklar ve normal gelişim gösteren akranları arasında metafor algıları açısından anlamlı farklılıklar bulunmuştur: Öğrenme güçlüğü olan 7 ve 9 yaş grubunda ortak/genel metaforların daha çok kız çocuklar tarafından üretildiği, erkek çocukların bu anlamda daha farklı metaforlar ürettiği görülmüştür. Öğrenme güçlüğü olan 11 yaş çocukları arasında kız çocuklarının yaratıcılıklarında diğer yaşlara oranla artış gözlenerek, cinsiyet bazında ortak metafor üretiminde eşitlik görüldüğü için, anlamlı bir farklılık çıkmamaktadır. Normal gelişim gösteren 7-11 yaş çocuklarının ortak/genel metaforların üretiminde cinsiyet bazında herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır.

Öğrenme güçlüğü olan 7-9 yaş çocukların birbirinden farklı ve yaratıcı metaforlar üreterek, sayıca %76.92 oranla daha fazla üretimin gerçekleştiği görülmüştür. Normal gelişim gösteren 7-9 yaş çocukların birbirinden yaklaşık %61.53 oranda farklı ve yaratıcı metaforlar ürettiği görülmüştür. Her iki grubun 7-9 yaş arasındaki durumu göz önüne alındığında, yaklaşık %11.39 farkla öğrenme güçlüğü olan çocukların daha farklı ve yaratıcı metaforlar ürettiği görülmüştür. Öğrenme güçlüğü olan 9-11 yaş çocuklara ait metaforların farklılığı göz önüne alındığında %61.53 oranda bir düşüş gözlenmiştir. Bu yaş grubu çocuklarının kendi içerisinde bir önceki yaş grubu aralığına kıyasla daha ortak/genel cevaplar verdiği tespit edilmiştir. Normal gelişim gösteren 9-11 yaş çocuklara ait metaforların farklılığı göz önüne alındığında ise %76.92 oranda bir artış gözlenmiştir. Bu yaş grubu çocuklarının kendi içerisinde bir önceki yaş grubu aralığına kıyasla daha farklı ve yaratıcı cevaplar verdiği tespit edilmiştir.

Öğrenme güçlüğü olan 7-11 yaş aralığındaki çocukların genel olarak farklı ve yaratıcı metafor üretimi durumuna bakıldığında, çocukların 9 yaşa kadar ivme kazandığı ancak 9 yaş sonrasında eş değer hızda ivme kaybettiği görülmüştür. Normal gelişim gösteren 7-11 yaş aralığındaki çocukların genel olarak farklı ve yaratıcı metafor üretimi durumuna bakıldığında ise,

çocukların 9 yaşa kadar ivme kazandığı ve 9 yaş sonrasında da bu durumu koruduğu ya da eş değer hızda ivme kazanmaya devam ettiğine yönelik olumlu bir değişim görülmüştür.

Bununla beraber metaforlarda soyut kelime kullanım durumları incelendiğinde, aynı şekilde öğrenme güçlüğü olan çocuklar ve normal gelişim gösteren akranları arasındaki farklılığın devam ettiği görülmüştür: Öğrenme güçlüğü olan 7-11 yaş çocukların ürettiği metaforlar incelendiğinde, en fazla 9 yaşın metaforlarında soyut kelimelere rastlanmıştır. Metaforlarında en fazla soyut kelime içeren öğrenme güçlüğü olan 9 yaş çocuklar, cinsiyet bazında incelendiğinde, anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Normal gelişim gösteren 7-11 yaş çocukların ürettiği metaforlar incelendiğinde, en fazla 11 yaşın metaforlarında soyut kelimelere rastlanmıştır. Metaforlarında en fazla soyut kelime içeren normal gelişim gösteren 11 yaş çocuklar, cinsiyet bazında incelendiğinde, erkeklerin kızlara yaklaşık iki kat oranla daha fazla soyut kelime kullandığı görülmüştür. Öğrenme güçlüğü olan çocuklar tarafından üretilen metaforlarda soyut kelime kullanımını incelendiğinde, 7-9 yaş aralığında yaklaşık %15.36 oranında bir artış gözlenmekle beraber; 9-11 yaş aralığında %23.07 oranında daha hızlı bir düşüş görülmüştür. Normal gelişim gösteren çocuklar tarafından üretilen metaforlarda soyut kelime kullanımını incelendiğinde, 7-9 yaş aralığında %7.69 oran ile yarı yarıya bir düşüş gözlenmekle beraber; 9-11 yaş aralığında %46.15 oranında hızlı bir artış görülmüştür.

Normal gelişim gösteren ve öğrenme güçlüğü olan çocukların ürettiği metaforlardan yola çıkarak oluşturulan kavramlar incelendiğinde, kullanılan on üç resimden üçünün %23,07 oranla birebir aynı kavramları içerdiği, ikisinin %15,38 oranla tamamen birbirinden farklı kavramlar içerdiği, sekizinin ise %61,53 oranla tamamen aynı ya da farklı olmasa da kendi içinde benzerlik ve farklılıklar içerdiği görülmüştür.

Engel grupları içerisinde yaşlılarını gelişimsel açıdan en hızlı yakalayabilme şansları bulunan öğrenme güçlüğü olan çocukların çalışmadan ve literatür taramasından anlaşılacağı üzere görsel imgeleri doğru anlamlarla eşleştirme konusunda zorlandıkları görülmektedir. Özellikle matematik alanında yaşadıkları problemler bu bilgiye dayanak oluşturmaktadır.

Haliyle görsel alanda daha fazla desteğe ihtiyaç duyan öğrenme grubu için, semboller üzerine çalışılması bir gereklilik arz etmektedir. Bu çocuklar için hazırlanan değerlendirme kitlerinden eğitim programlarına kadar, sadece belli alan ya da konularda sembol/ imgelerle karşılaşmasının fark yaratacağı düşünülmemekte; diğer alanlarda da eş zamanlı olarak sembollere maruz kalmasının sadece görsel okuryazarlık açısından değil tüm gelişim alanlarında ilerleme kaydetmek açısından anlamlı olacağı düşünülmektedir. Buna ilaveten, görsel algı ve görsel okuryazarlık üzerine derslerin planlama dâhilinde yürütülmesinin destekleyici bir etkisi olacağı düşünülmektedir.

Program hazırlanırken ve uygulamada en çok atlanan ve çalışmanın da doğruladığı konulardan biri yaratıcılıktır. Bunun için yapılandırılmamış materyallerin kullanılmasının, açık uçlu sorunların tercih edilmesinin, çocuğun kendini ifade edeceği alanların bırakılmasının, birkaç sosyal-bilişsel problemle özellikle karşı karşıya kalmasının sağlanmasının, çocuğa zaman tanınmasının, çocuğa müzeler, sergi salonları gibi farklı mekânları ve kişileri vb. genel olarak farklılıkları görme ve deneyimleme fırsatının verilmesinin kıymetli olacağı var sayılmaktadır. Özellikle çalışmada görüleceği üzere öğrenme güçlüğü olan çocukların 9 yaştan sonra bu konuda daha fazla desteğe ihtiyaç duyduğu unutulmamalıdır. Programlara bununla ilgili eğitsel gezi ya da etkinlik planlarının dahil edilmesinin fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Öğrenme güçlüğü olan çocukların, üst bilişsel becerilerinin gelişimi için yaşlılarına oranla ekstra çaba gösterilmesi gerektiği çalışma sonucundan anlaşılmaktadır. Bu konuda hafıza egzersizleri, metaforik düşünmeye teşvik edici yarım bırakılanı tamamlama gibi çalışmaların önemli olacağı varsayılmaktadır.

Son olarak çalışma sonucunda erişilen çıktılardan, öğrenme güçlüğü olan çocukların soyut ve somut arasında görsel düzeyde bağ kurmada yaşadığı zorluk durumunun sağaltımında, çocukların gerek eğitim programları gerek günlük dil kullanım aktiviteleri dahilinde soyutluk içeren sözel ve görsel iletişim ürünlerine maruz bırakılmasının zihinsel süreçleri aktive olmasında ve metaforik düşünmede ilerleme kaydedilmesi açısından değerli olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akın, A. ve Sezer, S. (2010). Diskalkuli: Matematik öğrenme bozukluğu. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 126-127, 41-48.
- Asfuroğlu, B. Ö. ve Fidan, S. T. (2016). Özgül öğrenme güçlüğü/spesific learning disorders. *Osman-gazi Journal Of Medicine*, 38(Özel Sayı 1), 49-54.
- Aslan, K. (2015). Özgül öğrenme güçlüğü'nün erken dönem belirtileri ve erken müdahale uygulamalarına dair derleme. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 1(2), 577-588.
- Aydın, A. (2016). *Eğitim psikolojisi*. Pegem Yayınları.
- Bacanlı, H., (2002). *Gelişim ve öğrenme*. Nobel Yayınları.
- Baydık, B. (2011). Okuma güçlüğü olan öğrencilerin üst bilişsel okuma stratejilerini kullanımı ve öğretmenlerinin okuduğunu anlama öğretim uygulamalarının incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36(162), 301-319.
- Boyd, D. & Bee, H. (2009). *Çocuk gelişim psikolojisi*. (Okhan Gündüz, Çev.). Kaknüs Yayınevi.
- Çekmez, E., Yıldız, C. ve Bütüner, S. Ö. (2012). Phenomenographic research method. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science and Mathematics Education*, 6(2), 77-102.
- Çelikten, M. (2006). "Kültür ve öğretmen metaforları". *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(21), 269-283.
- Dada Delimehmet, Ş. (2017). *Öğrenme güçlüğü olan ve olmayan öğrencilerin sözcük bilgisi ve okuduğunu anlama becerileri arasındaki ilişki* [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Dadandı, I., ve Dadandı, P. U. (2015). Özgül öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin bulunduğu sınıflarda derse giren Türkçe öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 5(5), 509-532.

- Demirci, K. (2016). Metafor: Bir Anlatım ve Üretim Mekanizması. M. Sarıca ve B. Sarıca (Ed.), *Dil bilimleri kültür ve edebiyat* içinde (s. 330-343). Padam Yayınları.
- Ercan, G. Z. (2001). *Kaynaştırılmış ortamdaki normal gelişim gösteren çocukların 8- 11 yaşları arasındaki öğrenme güçlüğü olan akranlarına karşı tutumlarının incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Eroğlu, M. (2023). Çocukluk döneminde bilişsel gelişim: Piaget ve Vygotsky'nin bilişsel gelişim kuramlarının incelenmesi ve karşılaştırılması. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 6(1), 69-77.
- Gardiner, H. W., & Gander, M. J. (2010). *Çocuk ve ergen gelişimi*. (Ali Dönmez ve Bekir Onur (Ed.), Nermin Çelen (Çev.)). İmge Kitabevi.
- Gürkan, U. (2019). *Gelişim psikolojisi*. Nobel Yayınları.
- Güven, B. ve Güven, S. (2009). İlköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde metafor oluşturma becerilerine ilişkin nicel bir inceleme. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 503-512.
- Kaptanoğlu, H. (2016). *Sınıf öğretmenlerinin özgül öğrenme güçlüğüne yönelik tutumlarının incelenmesi ve bilgi düzeylerinin saptanması* [Yüksek lisans tezi, Yakın Doğu Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Karakaya, B. ve Altuntaş, O. (2017). Disleksisi olan çocuklarda görsel algı becerilerinin, okuma becerileri üzerine etkisinin incelenmesi. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi*, 5(3), 161-168.
- Katsirikou, A., & Lin, C. S. (2017). Revealing the “essence” of things: using phenomenology in LIS research. *Qualitative and Quantitative Methods in Libraries*, 2(4), 469-478.
- Kol, S. (2013). Erken çocuklukta bilişsel gelişim ve dil gelişimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(21), 1-21.
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology* (2nd ed.). Thousand Oaks, Sage.
- Mayring, P. (2004). Qualitative content analysis. U. Flick, E. V. Kardorff & I. Steinke (Ed.), in *A Companion to Qualitative Research* (ss. 266-270). Sage.
- Mutlu, Y. (2016). Matematik öğrenme güçlüğü (gelişimsel diskalkuli). E. Bingölbali, S. Arslan ve İ. Ö. Zembat (Ed.), *Matematik eğitiminde teoriler* içinde (s. 881-899). Pegem Akademi.
- Onat Kocabıyık, O. (2015). Olgubilim ve gömülü kuram: Bazı özellikler açısından karşılaştırma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 55-66.
- Özat Erdem, N. (2010). *Öğrenme güçlüğü yasayan çocuklarda Frostig görsel algı eğitim programının etkisi* [Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Özsoy, Y., Özyürek, M. ve Eripek, S. (2001). *Özel eğitime muhtaç çocuklar-özel eğitime giriş*. Karatepe Yayınevi.
- Pekel, D. (2010). *Özel öğrenme güçlüğü olan ve olmayan çocukların üst bilis özelliklerinin karşılaştırılması* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Saban, A, Koçbekir, B. N. ve Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(2), 461-522.
- Starks, H., & Trinidad, S. B. (2007). Choose your method: a comparison of phenomenology, discourse analysis and grounded theory. *Qualitative Health Research*, 17(10), 1372-1380.
- Sucuoğlu, B. ve Özokçu, O. (2005). Kaynaştırma öğrencilerinin sosyal becerilerinin değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 6(1), 41-57.
- Şahin, S. ve Akoğlu, G. G. (2015). Öğrenme güçlükleri olan çocuklar ve eğitimleri. N. Baykoç (Ed.),

Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitim içinde. (s. 254-270). Eğiten Kitap.

Şenel, H. G. (1995). “Özel öğrenme güçlüğü” terimi yerine alternatif arayışlar. *Özel Eğitim Dergisi*, 2(1), 40-45.

Tayyar, C. (1996). *Öğrenme güçlüğü olan çocukların görsel işitsel sayı dizisi testi (GİSD-A testi) ile incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.

Uçgun, D. (2003). Türkçe öğretimi açısından özel öğrenme güçlüğü. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13(13), 203-217.

Uslu, N., Kocakulah, A., ve Gür, H. (2016). Ortaokul öğrencilerinin bilim, bilim insanı ve öğretmen kavramlarına ilişkin metafor algılarının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 354-364.

Vangözü, B. Y. (2016). “Geçmişten günümüze gerçeküstüçülük”. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(3): 871-883.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9.Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, N. (2015). *Kübizm ve Sürrealizm*. <https://nalanyilmaz.blogspot.com/2015/03/kubizm-ve-surrealizm.html>